יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

לאדזשער פאלקסבלאט

№ 158 | Łódź, Niedziela, 8 lipca 1934 r. | צוועלפטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, כ"ה תמוז תרצ"ד | № 158

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

שרעקליכען פאגראם אין הירשבערג

האבען איינגעארדענט די היטלערישע שטורם-שטאפעטען

4 יודען בעסטיאליש ערמארדעט, צעהנדליגער סאדיסטיש געפייניגט

פ ר א ג, 7 (יט"א טעלעגראפיש) דא איז אנגעקומען א ערשיטערנדע ידיעה פון דייטש-שלעזישען שטעטעל הירשבערג. אהין זענען אנגעקומען פון בערלין עטליכע גרופען פון די שטורם-שטאפעטען, כדי צו ליקווידירען די שטורם-אפטיילונגען, נאך זייער ארבייט האבען זיי איינגעארדענט אין שטעטעל א בלוט-באד. 25 יודען זענען פערשלעפט געווארען אין די קאזער מעס און בעסטיאליש געפייניגט געווארען.

4 יודען זענען דאן מיטגענומען געווארען אין דער קרייז-שטאט גערליץ. די 4 יודען זענען פשוט דערמארדעט געווארען. דאס זענען: ד"ר פערסטער, ד"ר חארי, ד"ר צוויג און זיין פרוי. ד"ער מאטיוו פון ערמארדען די 4 אונשולדיגע יודען איז דער, אז זיי האבען געוואלט ענטלויפען דאס איז אבער שקר וכזב, ווייל פיר זענען געשאסען אין די שלייפען. צווישען די יודען אין הירשבערג און אין דער גאנצער אומגעגענד הערשט א שרעקליכע פאניק.

היטלער האט אונז פעראטען

גרויסע דעמאנסטראציעס פון די שטורמיסטען

אין פערשידענע דייטשע שטעט

ו י ע ן, 7. (ספ. טעל.) לויט ידיעות פון בעגלויבטע קוועלען איז אין פערשידענע פראווינץ-שטעט געקומען צו גרויסע דעמאנסטראציעס פון די שטורם-אפטיילונגען, וועלכע האבען געשריגען „היטלער האט אונז פעראטען".

די שטורם-שטאפעטען האבען צוטריבען אזעלכע דעמאנסטראציעס אין בראונשווייג, בויטען און פראנקפורט אם מיין.

אין עסען האבען די קאמוניסטען פונאנדערגעווארפען פלוג-בלעטער, אין וועלכע סווערט גערופען צו א גענעראל-שטרייק. די פלוג-בלעטער זענען אויך פערטיילט געווארען דורך די אורלויפירטע שטורמיסטען.

פ א ר י ז, 7. (ספ. טעל.) די פאריזער ציטונגען מיט'ן „טאן" אין דער שפיץ דערקלערען, אז די ידיעה וועגען דער פערשווערונג פון די שטורם-אפטיילונגען רופט ארויס גרויס פערדאכט. די הויפט-סיבה פון די בלוטיגע געשעהענישען איז געווען די אומצופרידענקייט פון די שטורם-אפטיילונגען, צוליב דעם, וואס מען האט זיי געהאלטען ביים פונאנדערלאזען. היטלער האט מורא געהאט, אז רעהם און אנדערע שטורמיסטען פיהרער וועלען אריבער אין אפאזיציע און ארויס מיט רעוועלאציעס געגען היטלערן. אין צוזאמענהאנג דערמיט, ווייזט די פראנצויזישע פרעסע אז אויף די רעדע פון ענגלישען דעפוטאט מאנטאג, וועלכער האט אונטערגעשטראכען, אז די דערשאסענע שטורמיסטען-פיהרער היינעס און ערנסט ווערט פאר געווארפען, זו ידאס איז צו זעהען פון „ברוינעם בוך", אז זיי האבען אונטערגעצונדען דעם רייכסטאג. עס רוקט זיך הערויס ארויס דער חשד, אז היטלער און גערינג האבען געוואלט אויסנוצען די געלעגענהייט, כדי אומשעדליך צו מאכען די אלע, וואס האבען געוואוסט דעם סוד פון רייכסטאג-שריפה.

מ י נ כ ע ן, 7. (ספ. טעל.) דער רייטער-קארעספאנדענט איז מודיע: דער פאלאץ פון קארדינאל פאלהאבער, דער ערצ-ביטשאף פון מינכען, געפינט זיך אונטער א שטרענגער אבסערוואציע פון דעטעקטיווען, וועלכע האלטען אויפ'ן אויג אלע, וואס גייען אריין און ארויס פון פאלאץ.

ב ע ר ל י ן, 7. (ספ. טעל.) די שווייצארישע ציטונגען, וועלכע זענען די לעצטע צייט שטארק גערייניגט געווארען אין דייטשלאנד, זענען פערווערט געווארען אין דייטשלאנד אויף א צייט פון 2 וואכען. די שווייצארישע באטשאפט אין בערלין האט געגען דעם בעלייגט א פראטעסט. אויב דער פערבאט וועט אין משך פון 72 שעה נישט אראפגענומען ווערען, וועט די שווייצארישע רעגירונג אנווענדען רעפרעסיעס.

פ א ר י ז, 7. (ספ. טעל.) ווי מען גיט איבער, האט מען בעת די רעוויזיעס ביי די שטורמיסטען געפונען געהיימע געווער-לאגערען. צווישען וועלכע עס זאלען אויך האבען געווען פראנצויזישע קוילענווארפער. דעריבער, א פנים האט זיך גענומען דער חשד, אז פראנקרייך האט א שייכות צו דער פערשווערונג. עס איז קיין ספק נישט, אז אויב מען האט געפונען אזעלכע קוילענווארפער, שטאמען די זיכער נאך פון דער וועלט-מלחמה. אגב, זאל מען אויך האבען געפונען איטאליענישע קוילענווארפער מען האט אויך געפונען א סך שווערישע ביקסען.

ו י ע ן, 7. (ספ. טעל.) די צוגען, וואס קומען אן פון דייטשלאנד זענען געפאקט. דאנעגען די צוגען, וואס גייען קיין דייטשלאנד זענען פוסט. אין א צוג קיין מינכען, וואס איז נעכטען אפגעגאנגען, איז א חוץ די קאנדוקטארען קיין איין מענש נישט געפאהרען.

ווי מען גיט איבער פון דייטשלאנד ארגאנירען די שטורמיסטען א פיבערהאפטע אונטערערדישע ארבייט, זיי גאנירען זיך אין „פינפטלעך" דער צענטער פון דער געהיימער ארגאניזאציע איז ביירען.

ו י ע ן, 7. (ספ. טעל.) אין די פאליטישע קרייזען גיט מען איבער, אז דעם 2-טען אקטאבער, צו זיין 87-יאהריגען געבורטס-טאג וועט הינדענבורג זיך אנגעבען אין דעמיסיע. אלס זיין נאכפאלגער רופט מען א די נעמען פון היטלער, געג. בלאמבערג אי לעצטענס האט מען אויך אנגעהויבען רעדען וועגען פרינץ העסקי, דער אידעס פון איטאליענישען קעניג, וועלכער געניסט פון שטארקען צוטרוי פון גערינגען. פרינץ העסקי זאל זיין רעגענט און צוגרייטען דעם באדען פאר דער מאנארכיע.

בעכטען איז אין מינכען זיך פונאנדערגעגאנגען א קלאנג, אז אין ווילזע האט אויפגעריסען א באמבע.

ל א נ ד א ן, 7. (ספ. טעל.) עטליכע ענגלישע ציטונגען האבען נעכטען געברענגט א סענסאציאנעלע ידיעה וועגען א אויטא-קאטאסטראפע מיט'ן מיניסטער גערינג. גערינג האט געזאלט שווער פערוואונדעט ווערען. דאס פרייסישע פרעסע-ביורא לייקענט אפ די דאזיגע ידיעה.

ב ע ר ל י ן, 7. (יט"א טעלעגראפיש) ידישע שטורמיסטען איז געווען אין בערלין און איז אויפגענומען געווארען דורך היטלערן, ער האט געהאט צו דיספאזיציע א רעגירונגס-אויטא.

ב ע ר ל י ן, 7. (ספ. טעל.) היטלער וויל מאכען דעם אנשטעל, אז אין לאנד איז שוין רוהיג און אז ער איז אין די בעסטע באציהונגען מיט'ן רייכסווער-מיניסטער בלאמבערג און האט פערשפרייט א ידיעה, אז ער וועט פערברענגען זיין אורלויב צוזאמען מיט גענעראל בלאמבערג אויף דעם דאמפער „דייטשלאנד" אויפ'ן דאמפער וועלען זיך אויך געפינען גערינג און געבעלס.

פ א ר י ז, 7. (ספ. טעל.) די ציטונגען שרייבען, אז די פרוי פון ערמארדעטען שטורמיסטען פיהרער ערנסט איז בעגאנגען זעלבסטמארד!

לעבען מינכען האט מען היינט געפינען דעם טויטען קערפער פון גען. פרעמיער קאהר און פון ד"ר בעק א פריינד פון רעהמען ס'זענען אויך ערמארדעט געווארען פולק, דייסער, גלח מילער און דער גען. ביירישער אינערד-מיניסטער שטאכעל.

פ א ר י ז, 7. (ספ. טעל.) „האוואס-אגענטור" טיילט מיט, אז דער וויצע-קאנצלער פאפען איז אוועק געפאהרען קיין נוידעק כדי צו קאנפערירען מיט הינדענבורג'ן וועגען אקטועלע פאליטישע פראבלעמען, דער דאזיגע קאנפערענץ גיבען די פאליטישע קרייזען צו א גרויסע בעדייטונג.

DR. MED.

H. Różaner

הויט, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע

NARUTOWICZA 9, tel. 128-98.

עמפפאנגט פון 8–10 און פון 5–8 אוו.

נאך קורצע און שווערע ליידען איז געשטארבען מיין ליבע פרוי, אונזער טייערע מוטער, באבע, עלטער-באבע און מוהמע

נ"ע

אסתר פאזנאנסקא

בת מרדכי ז"ל וויסלאוויטש מקאמיעניעץ-פאדאלסק

איז עלטער פון 81 יאהר.

די לויה קומט פאר היינט, זונטאג, 2.30 נאכמיטאג פון טרויער-הויז, פעטערסקא 81, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאמיליע.

א הארציגען ברייבט געזונד

ווינש איך מיינע ל. קינדער, ברידער, שוועסטער, שוועגער, שוועגערינס, שוועסטער-קינדער, פריינד, און בעקאנטע צוליב מיין אפפאהרען נאך ארץ ישראל.

משה ראוויצקי און פרוי

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אין עלטער פון 39 יאהר מיין ליבער מאן, אונזער טייערער פאטער, ברודער, שוואגער, איידעם און אנקעל

נ"ע חיים דוד זלאטניק (הערמאן)

דן לויה קומט פאר היינט, זונטאג, דעם 8. יולי, 12 א זייגער ביימאג פון פאזנאנסקי'ס שפיטאל, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע

ביחד עם כל העם העברי אנו מבכים את האבדה הגדולה של מות משורר האומה ותחיתה

נ"ע

חיים נחמן ביאליק

ועד מזרחי בלודז

נאָכ׳ן טויט פון חיים נחמן ביאַליק

חיים נחמן ביאַליק׳ס צוואה

קאָנדאָלענץ-דעפּעשע פון סער אַרטור וואַוקאָפּ

ירושלים, (י.ט.אַ.) נעכטן איז געעפנט געוואָרן די צוואה פון חיים נחמן ביאַליק. פון דער צוואה איז צו זעהן, אַז דער פאַרשטאָרבע-נער דיכטער האָט אַליין אויסגעקליבן פאַר זיך אַ קרקע אויפ׳ן בית-עולם אין תּל-אָביב, אין שכינות מיט׳ן קבר פון אחד-העם.

זײַן הויז אין תּל-אָביב האָט ביאַליק אָפּגע-שריבן פאַר דער תּל-אביב׳ער מוניציפּאַליטעט, צו וועלכער דאָס הויז וועט איבערגעהען נאָכ׳ן טויט פון זײַן פרוי. (דער דיכטער איז ווי באַקאַנט געווען קינדערלאָז).

דער הויך-קאָמיסאַר פון ארץ-ישראל, סער אַרטור וואַוקאָפּ, האָט דאָנערשטאָג צוגעשיקט דער עקזעקוטיווע פון דער יודישער אַגענץ פאָלגענדע קאָנדאָלענץ-דעפּעשע:

„איך בעגעהר אויסצודריקן מײַן טיפען מיטגעפיהל צו דער אבידה, וואָס דאָס יודישע פאָלק האָט געליטען צוליב׳ן טויט פון עמינענטען זשעני, וועלכער האָט אַזוי פיל בייגעטראָגען פאַר דעם יודישען רענעסאַנס“.

אַז ח. נ. ביאַליק האָט איהר עטליכע מאָל געזאָגט, דאָס ער גלויבט נישט, ער זאָל פערלאָזען דאָס בעט.

אויך דר. ראָטבלום, ביאַליקס פריינד, גיט איבער, אַז פאַר דער אָפּעראַציע האָט איהם דער דיכטער געזאָגט: „התפללו בעדי ואמרו תהלים“ (זײַט פאַר מיר מתפלל און זאָגט תהלים).

דינסטאָג, אַ טאָג פאַר דער פּטירה, איז דער קראַנקער געווען אין אַ שטימונג פון דעפּרעסיע און געזאָגט די מבקרים „לא אתרפא“ (איך וועל מיך נישט אויסהיילען).

מיטוואָך דאַגעגען האָט דער דיכטער זיך געפיהלט אַ סך פרייער און מונטערער, געלעזען צייטונגען און אויף זײַן אייגענטימליכען שטייגער זיך הומאָריסטיש אונטערהאַלטען מיט די אַרומיגע.

דער אויסזעהען פון בר מינן׳ס פּנים איז אַ רוהיגער, בעהויכט מיט אַ גייסטיגער שלוה.

די אלמנה פון דיכטער און זײַן שוועסטער בעקומען טעגליך הונדערטער קאָנדאָלענץ-דעפּעשען פון אַלע עקען וועלט, בעזונדערס פון ארץ-ישראל.

אַלע צוגרייטונגען צו דער לויה ווערען גע-מאַכט אונטער דער אויפזיכט פון דער ווינער קהלה-רעפּרעזענטאַנץ, וועלכע האָט, ווי בעקאַנט אַ ציו-ניסטישע מעהרהייט.

די טויטען-מאַסקע פון חיים נחמן ביאַליק האָט געמאַכט אַ בעריהמטער קינסטלער נאָך אין דער נאַכט פון מיטוואָך אויף דאָנערשטאָג.

טרויער אין בערלין

בערלין, (יט"א) די ציוניסטישע פּאַרטיי-ניגונג אין דייטשלאַנד האָט צום טויט פון חיים נחמן ביאַליק אַרויסגעגעבן אַ טרויער-ערקלערונג, אין וועלכער עס ווערט צוו. אַנד. געזאָגט:

„פול צער און טיף ערשיטערט שטעהען מיר פאַרן אָרון פון חיים נחמן ביאַליק. ער איז געווען אַ מיטקעמפער, וואָס האָט זײַנע מעשים אויסגע-פיהרט אויף דעם פעלד פון גייסט. זײַן אָנדענק וועט בלייבן אונאויסגעלאָשען אין יודישען פאָלק זײַן נאָמען וועט שטעהען אין איין שורה מיט די נעמען פון אונזערע גרויסע פיהרער.

דער שעף-רעדאַקטאָר פון דער „יודישער רונדשוי“, ד"ר ראָבערט וועלטש, שרייבט אין דעם היינט-ערשינענעם נומער פון דעם בלאַט:

„דאָס האַרץ פון פאָלק איז צוריסען. דען אָן ביאַליק, דעם דאָזיגען דיכטער און מענש, איז געווען געקניפּט די ליבע פון פאָלק.

כ׳ תמוז זענען מיר בעגאַנגען הערצלס 30-טען יאָהרצייט. פון איצט אָן וועט אויך כ"א תמוז בלייבן אַ טרויער-טאָג אין אונזער פאָלקס-געשיכטע. דורך די דאָזיגע טעג איז דאָס גאַנצע יודישע פאָלק פאַרבונדען. דורך דער צוואה פון דעם נפטר לעבט דאָס פאָלק. ביאַליק איז געווען די נשמה פון יודישען פאָלק. די נשמה איז נישט געשטאָר-בען. די נשמה קען נישט שטאַרבען. די נשמה לעבט.“

ארץ-ישראל אין טרויער

ירושלים (יט"א) די ידיעה וועגען טויט פון חיים נחמן ביאַליק איז אָנגעקומען קיין א"י נעכטען אין אָוונט און האָט זיך מיט דער שנעל-קייט פון אַ בליץ פאַרשפּרייט איבער דעם גאַנצען ישוב. מענשען האָבען ביז אין דער שפּעטער נאַכט אַריין זיך געזאַמעלט אויף די גאַסען און אין אַל-געמיינעם טרויער קאָמענטירט די גרויס פון דער אַבדה.

דער היינטיגער טאָג איז געווען אַ טאָג פון אַלגעמיינעם טרויער אין גאַנצען ישוב.

די ארץ ישראל-פּרעסע איז ערשינען שוואַרץ געראַהמט.

אַלע יודישע אינסטיטוציעס זענען געווען געשלאָסען אַ גאַנצען טאָג.

אויך אין די שולען האָט מען היינט נישט געלערנט. בעזונדערס גרויס איז דער טרויער צווי-שען די טויזענטער שול-קינדער, וועלכע זענען גע-ווען צוגעבונדען צום גרויסען דיכטער אהבת נפש און וועלכע דער פאַרשטאָרבענער האָט בײַ אונצאָ-ליגע געלעגענהייטען פון פּערזענליכען קאָנטאַקט אַרויסגעוויזען זײַן גרויסע ליבע. דער טיף דורכגע-לעבטער טרויער פון דער טריסטלאָזער שול יוגענד האָט זיך מאַניפעסטירט אויף פאַרשידענע ריהרנדע אופנים.

אובער אַלע יודישע אינסטיטוציעס זענען אַרויסגעהאָנגען פעהנער געהילט אין שוואַרצען.

בעזונדערס קענטיג איז דער טרויער אין ביא ליקס היים שטאָט, תּל-אָביב, וואו דער דיכטער האָט צוליב זײַן אונמיטעלבאַרען קאָנטאַקט מיט אַלץ און אַלעמען, געניאָסען פון אַלגעמיינער אכטונג, פּאָפּו-לאַריטעט און ליבע. תּל אָביב פון 5 יולי 1934 קען מיט רעכט אָנגערופן ווערען די טרויער שטאָט.

ריהרענד איז געווען דער גרויסער טרויער-מיטינג אונטער׳ן פרייען הימעל, וואָס איז היינט פאָרגעקומען אין ירושלים לויט דער איניציאַטיוו פון דער יודישער אַגענץ און ועד הלאומי.

דעם הספּד נאָכ׳ן גרויסען נפטר האָט געהאַל-טען דער וועטעראַן פון ציוניזם ד"ר שמריהו לע-ווין אַלס דער עלטסטער פריינד פון ח. נ. ביאַליק. דער קרוב 70 יעהריגער ציוניסטישער פּאָליטיקער און עסקן האָט זיך קוים בעהערשט און אַנ׳אָבגע-שוואַכטער פון דער נישט לאַנג איבערגעקומענער קראַנקהייט, האָט ער אין איינפאַכע אָבער ריהרנדע ווערטער בעוויינט די גרויסע אבדה. אַלט און יונג מענער און פרויען האָבען געהאַט טרעהרען פון אויפריכטיגען צער אין די אויגען.

די לעצטע מינוטען פון נפטר

ווין, 7 (יט"א טעלעגראַפיש)

בײַ די לעצטע מינוטען פון נפטר זענען געווען אַנוועזנד ביאַליקס פרוי, 2 דאָקטוירים און אַ קראַנקען-שוועסטער, זײַנע לעצטע ווערטער זע-נען געווען „מײַן האַרץ“.

הויך-קאָמיסאַר קאָנדאָלירט דער אלמנה

ווין, 7 (יט"א טעלעגראַפיש)

די אלמנה פון חיים נחמן ביאַליק האָט בע-קומען אַ קאָנדאָלענץ-דעפּעשע פון הויך-קאָמיסאַר סער וואַוקאָפּ. דער טעקסט פון דער דעפּעשע דעקט זיך מיט דער דעפּעשע פון הויך-קאָמיסאַר צו דער יודישער אַגענץ.

גרויסער טרויער-אַקאַדעמיע אין לאָנדאָן

לאָנדאָן, 7 (יט"אַ טעלעגראַפיש)

די ציוניסטישע פעדעראַציע אין לאָנדאָן אָרדענט איין אַ גרויסע ביאַליק-אַקאַדעמיע. אַלס רעדנער וועט אַרויסטרעטען פּראָפ. ווייצמאַן.

אויפרוף צום יודישען פאָלק

וואַרשא, 7 (טעלעפאָניש דורך יט"א)

דער פאַראייניגטער טרויער-קאָמיטעט אין וואַרשא האָט צוליבן טויט פון חיים נחמן ביאַליק אַרויסגעגעבען אַנ׳אויפרוף צום יודישען פאָלק.

אינם אויפרוף ווערט אָפּגעשאַצט די גרויסע אבדה וואָס דאָס ידישע פאָלק האָט געליטען צו-ליבן טויט פון חיים נחמן ביאַליק.

ספּעציעלער טרויער-צייכען

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש דורך יט"אַ)

דער צענטראַל-קאָמיטעט פון „תרבות“ האָט בעשלאָסען אַרויסצוגעבען אַ ספּעציעלען טרויער-אָפּצייכען צוליב׳ן טויט פון חיים נחמן ביאַליק.

דער טויטער קערפּער איז באַלזאַמירט געוואָרען

ווין, 7 (טעלעפאָניש דורך (יט"אַ)

פרייטאָג איז פאָרגעקומען די טהרה פון טויטען קערפּער. נאָך דער טהרה איז דער טויטער קערפּער באַלזאַמירט געוואָרען דורך דעם פּראָפ. באַוער.

אַלס פאָרטרעטער פון דער יודישער קהלה וועט דעם טויטער קערפּער בעגלייטען קיין ארץ-ישראל ה׳ משה ראָפּ.

טרויער אין אַמעריקאַנער יודענטום

ניו-יאָרק, (י. ט. אַ.) די ידיעה וועגען טויט פון חיים נחמן ביאַליק האָט אויפגעציטערט דעם יודישען קיבוץ אין אַמעריקאַ.

די דאָנערשטאָג׳יגע יודישע פּרעסע איז ערשינען שוואַרץ-געראַהמט. עס איז געשאַפען גע-וואָרען אַ קאָמיטעט צו בעעהרען אויף אַ ווירדיגען אופן דעם אָנדענק פון נפטר. אין די יודישע נאַ-ציאָנאַלע אינסטיטוציעס איז פּראָקלאַמירט געוואָרען אַ טרויער.

פון די ערשטע שטימען, וואָס זענען דורך דער יט"אַ געזאַמעלט געוואָרען בײַ פאַרשידענע פיהרענדע פּערזענליכקייטען וועגען דער נאַציאָנאַ-לע אבידה, איז געגוג צו ברענגען עטליכע פאָל-גענדע:

ד"ר סטיפען ווייז: „עס איז שווער צו בע-גרייפען די גרויס פון דער אבידה. חיים נחמן ביאַליק איז געווען דער נאָבעלער זוהן פון זײַן פאָלק און דעם פאָלקס-דיכטער“.

פרוי רעבעקאַ קאָהוט: „דער נפטר וועט פאַררעכנט ווערען צו די גרעסטע זיהן פון זײַן פאָלק“.

יעקב פישמאַן: „ער איז אין עולם-השירה געווען דער גרעסטער נאָך ר׳ יהודה הלוי“.

ישראל ראַסקין: „די נביאישע שטים פון דעם משורר איז אומפערטרעטליך.

די פייערליכע לויה ביז טריעסט

מ. מ. אוסישקין און ד"ר גליקסאָן פאָהרען אַרויס קיין טריעסט צו בע-געגענען דעם אָרון מיט׳ן נפטר

ווין (יט"א) די שיפס-געזעלשאַפט „לאַיד טריעסטינאַ“ האָט אויסגעדריקט די גרייטקייט צו בעזאָרגען אַנ׳עהרען-איבערפיהרונג פון טויטען ח. נ. ביאַליק קיין ארץ-ישראל.

די פייערליכע לויה אין ווין וועט פאָרקו-מען מאָנטאָג, דעם 9-טען ה. ה. נאָכמיטאָג.

פון ירושלים איז היינט אָנגעקומען אַ טעלע-גראַפישע מיטטיילונג, אַז מיטן דאַמפער „איטאַליאַ“ פאָהרט אַרויס קיין טריעסט צו ערוואַרטען דעם טויטען-אָרון אַ דעלעגאַציע פון די פּערזאָנען מ. מ. אוסישקין, ד"ר גליקסאָן, דוד קאַהאַן און שמואל קאַהען.

חיים נחמן ביאַליק האָט פאַר-אויסגעזאָגט זײַן טויט

ווין (יט"א) די קראַנקען-שוועסטער, וואָס האָט געפלעגט דעם קראַנקן דיכטער גיט איבער,

די געזעלשאַפט פריינד פון העבראַישען אוניווערזיטעט אין ירושלים

איז אַ נייעם לאָקאַל (וואַרשא אָרלאַ 11)

די „געזעלשאַפט פריינד פון העבראַישען אוניווערזיטעט אין ירושלים“ איז דערמיט מודיע, אַז פון 1-טען יולי ה. י. איז דאָס ביוראָ פון דער געזעלשאַפט און וואַרשא איבערגעטראָגען געוואָרען פון גזשיבאָווסקאַ 28/26 אויף אָרלאַ 11 (טעלע-פאָן 11.22.61).

יודיש טעאַטער „פילהאַרמאָניע“ נאַרוטאָוויטשאַ 20 טעל. 213-84
דאָס איינציגע אָפּערעטען-טעאַטער אין לאָדז! אַלע זענען בעגייסטערט
הונדערטער מענשען אַוועק אָהן בילעטען / רוישענדע אַפּלאָדיסמענטען
ועל כולם איינהייטליכע רעוואָלוציע-פּרייזען! 1 זל. גאַלעריע 50 גר.
דער גאַנצער פּאַרטער
גאַסטאויפטריטען פון בעליבטען אַרטיסט, זינגער און טענצער
בן-ציון ווייטלער
מיט׳ן אָנטייל פון דער בעליב. פּרימאַדאָנע, יוכבד זילבערג און פילהאַרמ.-אַנסאַמבל
היינט זונטאָג 2 פאָרשטעלונגען 2
1) 12 בייטאָג גרויסער פּרימאַרגע צו די ביליגסטע פּרייזען פון 30 גר. ביז 1 זל.
2) 9.30 אָוונט די שטאַרק אויסגענומענע אָפּערעטע
דער בלינדער פּאַיאַץ
אין 3 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ.
בילעטען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווא 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער-שוואַכע-בעהאַנדלונג, סעקסועלע בעראַטונגען און פּסיכאָ-אַנאַליזען
נעהמט אָן פון 8–11 און פון 5–8 אָוונד.

אויערען, נאָז און האַלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוזאַמען אָפּעראַציע א. ז. וו.) ווי אויך אַמבולאַ-טאָרישע פון 11–2 און פון 5–8 אָוונט.

Dr. J. NEUMAN
כירורג און גינעקאָלאָג
(פּרויען-אַרצט)
נעהמט אָן פון 3 ביז 4.30 נאָכמיטאָג און פון 7.30 ביז 8.30 אָוונט.
זאַכאָדניאַ 57, טעל. 128-95

פאַר גאַלד, בריליאַנטען, בישוטעריע און לאָמבאַרד-קוויטען צאָהלט די העכסטע פּרייזען
אליזאר פּיאַלקאַ
פּיעטריקאָווער 7.

Dr. Wajnberg
ספּעצ. פון לונגען, האַרץ און סקלעראָז-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9–10 פריה, 3–4, 8–9 אָוו.

Dr. med.
Haltrecht
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און געשלעכטס קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 131-86
נעמט אָן פון 8–11 מיטאָג און פון 5–9 אָוונט, זונטאָג פון 10–1 בייטאָג.
עלעקטראָטעראַפּיע.
פאַר אונבעמיטעלטע לעמשניצע-פּרייזען

די לאגע פון יודען אין דייטשלאנד נאך די לעצטע געשעהענישען

די ס. א. ווילען קאמפראמיטירען די היטלער-רעגירונג. — אנפאל אויף 250 יודישע געסט אין א בערלינער יודישען קאפע. — אונזיכערע לאגע פון דער יודישער פרעסע. — פריה-צייטיגע מעלדונגען וועגען רעגירונגס-ענדערונגען. — די נייע ס. א.-ארדנונג. — אנטי-יודישע באיקאט-אגיטאציע בושעוועט מיט דער גאנצער קראפט

בערלין, (יט"א) דער ספעציעלער שליח פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור, וועלכער אינטערעסירט זיך ספעציעל מיט דער יודישער לאגע אין דייטשלאנד נאך די לעצטע געשעהענישען, טיילט מיט אין זיין בעריכט פון בערלין:

די פיהרענדע יודישע ארגאניזאציעס האבען נאך די געשעהענישען ארויסגעשיקט שלוחים איבער'ן גאנצען לאנד כדי צו בעקענען זיך מיט דער לאגע פון דער יודישער בעפעלקערונג.

כאטש א זעהר צופערלעסיגער קוועלע דערוויסט זיך דער יט"א-שליח, אז די ס. א. האבען געהאט בדעה צו ארגאניזירען א ברייט-פערמאסטענעם אנגריף אויף יודען מיט'ן צוועק צו שטעלען אין קלעם די רעגירונג, וועלכע וואלט ביי דער איצטיגער לאגע געמוזט די יודען פארטיידיגען און זיך אזוי ארום „בלאמירען" אלס „פרא-יודישע רעגירונג". ווי עס הייסט האט די רעגירונג געוואוסט וועגען די דאזיגע כוונות פון דער ס. א. וועלכע זענען געווען א טייל פון דעם אלגעמיינעם פלאן פון דער אונטערדריקטער פערשווערונג. דערמיט זאל אויך ערקלערט ווערען די שארף-אנטיסעמיטישע רעדע, וואס גענעראל גערינג האט די פאריגע וואך געהאלטען אויף א פערזאמלונג אין פראנקענלאנד און מיט וועלכער עס האט געוואלט בעוויזען ווערען, אז די רעגירונג האט גארנישט בדעה צו לינדערען איהר אנטיסעמיטישען קורס.

דינסטאג אין אווענד האט דער ספעציעלער יט"א-שליח בעקומען א מיטיילונג, אז אויף 11 א זייגער אין אווענד גרייט זיך אן אנגריף פון ס. א.-לייט אויף דעם יודישען קאפע „טריאנאן" אויף דעם בייערישען פלאץ. דער זשורנאליסט איז תיכף אוועק אין קאפע צו ווארענען דארט די בעזוכער, אבער ווען ער איז אנגעקומען אהין פאר האלב 12 א זייגער, האט ער זיך שוין בעגעגענט מיט א גרעסערער גרופע ס. א.-לייט, וואס זענען איהם שוין נאכגעגאנגען אויף טריט און שריט. באלד איז אויך פארגעקומען דער אנפאל אויף די יודישע געסט, וועלכע זענען געווען פערזאמעלט אין א צאהל פון אנ'ערך 250.

די ס. א.-לייט האבען גענומען טערארירען די יודען, איבערווארפען אלע טישלעך און שטולען, ברעכען דאס מעבעל און שפיל-שרענק, עטליכע פערזאנען זענען צושלאגען געווארען. דער מאטעריעלער היזק האט בעטראפען אנ'ערך טויזענד מארק. צווישען די געסט האבען זיך געפונען צוויי אמעריקאנער יודען, ב. א. דוקער און מיכאל שאפירא. איינער פון זיי איז געווען צווישען די פון אנגריפענע.

די יודען האבען זיך נישט געקענט פערטיידיגען, ווייל הגם אין קאפע זענען אריין בלויז 16 ס. א.-לייט, זענען אבער אין דרויסען געווען פערזאמעלט א מאן 150 שטורמיסטען, וועלכע האבען געווארט אויף א סיגנאל צו „קומען צו הילף".

עס איז אלארמירט געווארען פאליציי, ביז זי איז אבער געקומען זענען אריבער אנ'ערך 20 מינוט. די פאליציי-פונקציאנערען האבען אויפגעפאדערט די שטורמיסטען צו פערלאזען דעם לאקאל און זיי ארויסגעפיהרט אין דרויסען.

אי א פיערטעל שעה ארום האבען זיך די ס.א.-לייט ווידער בעוויזען אין שכנות פון בייערישען פלאץ און געזוכט א צוטריט צום קאפע, וועלכער איז אבער שוין געווען אבגעשלאסען, און די שטורמיסטען האבען נישט געקענט צוקומען.

בערלין, (יט"א) אין א צווייטען בעריכט פון בערלין ש[illegible] מיט דער ספעציעלער יט"א שליח:

נאכ'ן ק[illegible]סקירען דעם פארלעצטען נומער פון „צענטראל פעראיין צייטונג" האט זיך פאר דעם דאזיגען בלאט געשאפען א אונזיכערער לאגע. הגם עס איז נישט פערבאטען געווארען דאס ווייטערע ארויסגעבען פון דער „צ. פ. צייטונג", איז אבער נישט זיכער, אז דאס בלאט וועט ווייטער קאנען ערשיינען. דאסזעלבע איז נוגע דער „פראנקפורטער צייטונג", וועלכע איז היינט צו טאג דאס איינציגע טאגבלאט אין דייטשלאנד, וואס האט זיך נישט גענצליך אונטערגעווארפען דער „גלייכשאלטונג".

בערלין (יט"א) דער ספעציעלער יט"א-שליח בעריכטעט פון בערלין:

נאך א גענויער אויספארשונג איז דעם ספעציעלען יט"א שליח געלונגען פעסטצושטעלען, אז די אויסלענדישע בעריכטען וועגען פארשטעהענדע ווייטגעהענדע ענדערונגען אין דער רעגירונג זענען ווענינגסטענס פריהצייטיגע. דער קלאנג, אז ד"ר געבעלס זאל נאמינירט ווערען אלס אמבאסאדאר אין פוילען, ווערט בעטראכט פשוט אלס לעכערליכער.

די רעגירונג האט שוין דורכגעפיהרט די לעגאליזאציע פון דער אונאבהענגיגער ס. א. די נייע בעשטימונגען פון דער ס. א. ארדנונגען זעהען צווישען אנדערן פאר די אפשאפונג פון פריהערדיגען „לעגאלען שאנטאזש", וועלכער איז געטריבען געווארען אונטער דער מאסקע פונגעלד-זאמלונגען פאר דער ס. א. קאסע און פון וועלכען עס האבען צומייסטען געליטען די טעראריזירטע יודען.

נישט קוקענדיג אבער אויף אנדערע מאס-נאהמען, ווערען נישט אנגענומען קיין שום שריט אפצושטעלען דעם אנטי-יודישען באיקאט. די באיקאט-העצע ווערט פארטגעזעצט פונקט ווי אמאל, די העצע ווערט געפיהרט אויף פערשידענע אופנים און אויך אין דער פרעסע.

ד"ר פרעק, דער „פיהרער" פון דאקטוירים-פערבאנד אין בייערן, קלאגט זיך אין א מעדיצינישער פאכשריפט אויף די „ריין-בלוטיגע שטוואטנען", וואס ווענדען זיך נאך מעדיצינישער הילף צו יודישע דאקטוירים.

„עס מוז עטוואס געטון ווערען, כדי צו מאכען א סוף צו דעם דאזיגען מצב", שרייבט ד"ר פרעק. „עס איז אמת, זאגט ער, אז די יודישע דאקטוירים גענישען פון די זעלבע רעכט (!) וואס די ארישע, דאס צווינגט דאך אבער נישט די ארישער, אז זיי זאלען זיך קורירען ביי יודען". דער „דאקטוירים-פיהרער" פרובט צו ערקלערען די סיבה פון דער ערשיינונג מיט יודישער געלדגייציגקייט" און פערענדיגט, אז מען מוז, למען-השם, וואס שנעלער אננעמען מיטלען געגען דעם „אונערטרעגליכען צושטאנד".

דאס זענען בלויז צוויי מוסטערן פון דער אנטי-יודישער בויקאט כוואליע, וועלכע בושעוועט מיט דער גאנצער קראפט איבער גאנץ דייטשלאנד.

צוזאמענשטויסען צווישען קאמוניסטען און פאליציי אין אמסטערדאם

10 דערהרג'עטע, 28 פערוואונדעטע

אמסטערדאם, 7. (ספ. טעל.) אין ארבייטער קווארטאל זענען געקומען צו ערנסטע געשעהענישען וואס זענען ארויסגערופען געווארען דורך קאמוניסטען, וועלכע האבען ארגאניזירט א מאניפעסטאציע צו פראטעסטירען געגען פערקלענערען די שטיצע פאר ארבייטסלאזע. די פאליציי האט פונאנדערגעיאגט די מאניפעסטאנטען מיט שטעקענס. ווען די ארבייטער האבען אויפגעשטעלט באריקאדעס, האט די פאליציי געשאסען. 10 פערזאן זענען דערהרגעט געווארען, 28 פערוואונדעט. די קאמפען דויערען ווייטער.

ערשטער טראנספארט אין איזאלאציע-לאגער

איז נעכטען אפגעשיקט געווארען פון ווארשא און קראקא

ווארשע, 7. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אויפ'ן בעשלוס פון אויספארשונגס-ריכטער בנוגע די פארגען פון איזאלאציע-לאגער אין קארטוז-בערעזע, זענען פריטאג ביינאכט אי-בערגעשיקט געווארען אין לאגער 10 אנפיהרער פון די נארא-לייט אין ווארשא: העינריק ראסמאן, אדוו. שנארבאכאווסקי, סטודענט יעזשי קאריצקי, וולאדיסלאוו האצקעוויטש, סטודענט זיגמונט לאנטשינסקי, יא יאדזעוויטש, אדוו. עדוארד שעמניץ, פראקורענט זיגמונט דזשארמאגא, יעדזשי קאר פון דער שטאפעטא סטודענט מיעטשיסלאוו פראשינסקי און אדוו. באלעסלאוו פיאסעצקי, א חוץ דעם איז אפגעשיקט געווארען פון ווארשא אין איזאלאציע-לאגער דער סטודענט אהרן סקראבעק א קאמוניסטישער טוער.

פון קראקא זענען אפגעפיהרט געווארען אין לאגער 3 אוקראינער און 4 נארא-טוער.

* * *

אלס קאמענדאנט פון איזאלאציע-לאגער אין קארטוז-בערעזע איז בעשטימט געווארען דער פאליציי-אונטער-אינספעקטאר אין פוזען יאן גרעבנער.

מארשאל פילסודסקי אין פיקילישקי

ווארשא, 7. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) מארשאל פילסודסקי איז אנגעפאהרען קיין פיקילישקי.

ראדיא-פראגראם

זונטאג, דעם 8-טען יולי 1934

8,35 גראמאפאן. 8,40 גימנאסטיק. 8,55 גראמאפאן. 9,05 ידיעות. 9,10 גראמאפאן. 9,20 הויז-ווירטשאפט. 9,25 גראמאפאן. 10,30 גאטעס-דינסט. 11,57 צייט-סיגנאל. 12,03 קאמוניקאט. 12,10 מוזיק, פריהמארגען. 1,10 מוזיק. 1,30 טראנסמיסיע. 1,45 רעפעראט. 2 פוילישע מוזיק. 2,25 פאפולערע אודיציע. 2,55 אודיציע. 3,25 גראמאפאן. 3,45 רעפעראט. 4 מוזיק. 4,35 אודיציע. 5 רעפערטואר פון די טעאטערן, קאמוניקאט פון לאדז. 5,10 קאנצערט. 6,15 פארטעפיאן-קאנצערט. 6,45 פעליעטאן. 7,00 פערשידענעס. 7,10 ספארט-קאמוניקאט פון לאדז. 7,15 מוזיק. 8,02 פעליעטאן. 8,12 פידעל-קאנצערט. 8,50 ידיעות. 9,00 טראנסמיסיע פון גדיניע. 10 פאסט-קעסטעל. 10,15 ספארט-ידיעות פון די פוילישע ראדיא-סטאציעס. 10,30 טאנץ-מוזיק. 11 ידיעות, קאמוניקאטען. 11,05 טאנץ-מוזיק.

* * *

פון אויסלאנד

3—פאריז – קאנצערט, 7,45 – שטוטגארט-אפערע פון מאצארט, 8—וויען – „דאס זיסע מיידעל" – אפערעטקע פון ריינהארדט, 8,30 – לייפציג-אפערע, 8,45—רוים–אפערע.

אריגינעלע ראטוויינען

אין בעסטער קוואליטעט צו זעהר צוגענגליכע פרייזען ספעציעל פאר מאגען און צוקער-ליידענדע בעקומט מען אין דעם בעקאנטען ווייבגעשעפט פון

ע. שיקיער

אינהאבער ישראל שיקיער

לאדז, פולנאצנא 1 טעל. 107-84

כעמיש-באקטעריאלאגישער לאבאראטאריום

מ. שאץ

לאדז, פעטריקאווער 37.

פיהרט אדורך זעמטליכע ערצטליכע אנאליזען: פון אורין, בלוט, פלעגמע, אא.

דאס יודישע לאדז גרייט זיך צו פייערן, דאס דערשיינען פון צווייטען באנד

„לעקסיקאן פון יודישען טעאטער"

און זאגען א יישר-כח דעם רעדאקטאר, אונזער בן-עיר

זלמן זילבערצווייג

ווען? וואו? וואס? אין די קומענדע נומערן

יודען געדענקט!

היטלערישע באנדעס פייניגען אייערע ברידער אין דייטשלאנד

אייער גצוועהר געגען זיי איז באיקאט אויף סחורות פון דייטשלאנד!

בעפאר איהר פאהרט אויף ערהאלונג

קויפט איין די נייעסטע פערפומען, ערשטקלאסיגע פודערן, טואלעט-זייפען, זאווי אלערלעי מאדערנסטע קאסמעטיק צו פאבריקס-פרייזען, אין דער בעקאנטער און רענאמירטער

פערפומעריע

J. Drukier

5 ZAWADZKA 5

Telofon 175-92.

הורט און דעטייל! רעיעלע און סאלידע בעהאנדלונג!

לאדז, 8 יולי 1934

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 8 יולי 1934

א העסליך בילד פון מאראלישער געפאלענקייט
שטעלט מיט זיך פאר דער מאדערנער אנטיסעמיטיזם

אין צוזאמענהאנג מיט די בלוטיגע געשעענישן אין דייטשלאנד שרייבט ד"ר טהאן אין „נ. דז." פאלגענדעס:

„שנעלער ווי מענשען מיט עהרליכע נשמות האבען ערווארט, און מענשען מיט פארדארבענע נשמות האבען מורא געהאט — טרעט דעם היטלעריזם ארויין אין זיין ליקווידאציע-סטאדיום. אזעלכע ווילדע פערקריפלונגען פון דער מענשליכער נאטור ענדיגען זיך קיינמאל נישט אנדערש. די עקסטרעמע נידערטרעכטיגקייט פון דער מענשליכער נאטור ענדיגט זיך שטענדיג מיט אזא עקלהאפטער זעלבסטמארד, מיט אזא העסליכען צוזאמענברוך, פאר וועלכען א נארמאלער מענש פערדעקט זיך אין א ציטערנדער בעשעמונג דאס פנים, פונקט אזוי ווי פאר דער ענטשטעהונג און טעטיגקייט פון דער דאזיגער נידערטרעכטיגקייט".

איצט האט זיך שנעל די וועלט איבערצייגט אז מיר אלע, וואס האבען געווארענט פאר צו פיל פערברידערען זיך מיט'ן היטלערלאנד זענען געווען גאנצע הונדערט פראצענט גערעכט און דאך וויפיל מאל האט מען אונז הושד געווען, אז מיר רעדען מיט פעראכטונג וועגען היטלעריזם, נאר דערפאר, ווייל דער היטלעריזם בעציהט זיך צו אונז יודען מיט שנאה. און נישט אייגער פון אונזערע קריטיקער, וואס איז גרייט געווען צ'בערצוגעהען צום זיגרייכען לאגער מיט פונאנדערגעלאזענע פעהנער האט אונז געמאכט ביטערע פארווארפען, אז מיר שאצען אפ די היסטארישע געשעהענישען צו סובּיעקטיוו, אז דאס האט דאך א גרויס פאלק מיט מעכטיגע גייסטיגע פעהיגקייטען און מיט בעדייטענדע סאלידע עטישע יסודות, זיך אויסגעקליבען דאס דאזיגען פיהרער און איהם זיך אונטערגעווארפען. פון דאזיגען געשעהעניש, וואס איז פאקטיש ביז צום היינטיגען טאג נישט פערשטענדליך — היינט נאך ווענינער פערשטענדליך ווי נעכטען און אייערנעכטען — האט מען אויף א פשוטען אופן געמאכט דעם אויספיהר, אז אויב עס איז אזוי, איז גוט אזוי, אויב די מאסע האט איבערגענומען די אנגעשפיילטע מאכט איבער דעם „פאלק פון דענקער און פאעטען", בעזיצען זיי מסתמא דערצו די פולשטענדיגע גייסטיגע און מאראלישע קוואליפיקאציעס. און דאך איז עס נישט אזוי. מען וועט ענדליך מוזען אריינשטעלען אין דער היסטאריאזאפיע א נייע טעזע פון מעהר-וועניגער פאלגענדען אינהאלט: אין דער געשיכטע פאסירען פערדונקעלונגען, און נישט אלץ וואס עקזיסטירט איז פערנונפטיג.

און אויב די געלעהרטע וועלען זיך שוין פארנעהמען מיט דערגענצונגען און אויסבויאונגען פון דער היסטאריאזאפיע וועלען זיי אויך מוזען ווידמען אביסעל מעהר אויפמערקזאמקייט דער אינ היימליכער ערשיינונג, וואס שטעלט מיט זיך פאר אין זיין איצטיגער פארם און אינהאלט דער אנטי-סעמיטיזם.

מיר האבען אהן שום ספק איצט א נייע טראנספארמאציע פון דער דאזיגער פערווילדערונג, אויב בכלל געהערען אלע געזעלשאפטליכע בעוועגונגען, וואס שטיצען זיך אויסשליסליך אויף שנאה, צו די סהאלפן פון דער ענטוויקלונגס ליניע, שטעלט מיט זיך פאר די איצטיגע ווילדע פערביסענקייט און בלוטדורשטיגקייט פון גאא-אנטיסעמיטיזם אין דייטשלאנד. אדער נישט צו פערגלייכען פון אונזערע היימישע ענדעציע, א עקסטרעמען צוריקפאל פון דער מענשהייט, עס האנדעלט זיך נישט וועגען דעם, אז מען האט די יודען נישט ליב, נאר אין דער אונפערשטענדליכער ווילדקייט אין וועלכע די דאזיגע שנאה דריקט זיך אויס, פאראורטיילען אין דער קיפע גאנצע פעלקער. און בעזונדערס אזעלכע, וואס האבען שוין אזויפיל ווערטען געשאפען און שאפען, וועלכע האבען שוין ארויסגעגעבען און גיבען ארויס פערזענליכקייטען, וואס געהען פאראויס אין מענשליכען געשלעכט — דאס זאגט עדות אויפ'ן פערשוואונדען פון בעפיהל פון עסיק און הומאניזם. אבער דאס איז נאך גארנישט אין פערגלייך מיט דער אונבעגרעניצטער אכזריות מיט וועלכען מען פערמשפט די דאזיגע פעלקער צום טויט אין אונערהערטע קוואלן און שרעקליכע דערנידעריגונגען... אין דער דאזיגער אכזריות ווייזט זיך ערשט ארויס די גאנצע ווילדקייט פון דער באנדע, וואס איז אזוי נידריג געפאלען. עס האנדעלט זיך נישט אין דער בלינדקייט פון די דאזיגע מאמינים פון טייוועל, עס האנדעלט זיך אויך נישט אין זייער פאטאלאגישן צושטאנד, וועלכער ווייזט זיך ארויס אין אויסברוך פון זייער שגעון. די דאזיגע אונהיימליכע בעשעפענישען גיבען זיך נישט קיין חשבון, אז סוף כל סוף וועט זיך דאך א 16 מיליאניג פאלק נישט לאזען אהן ווידערשטאנד דערשטיקען דורך וועלכע עס איז תלינים. וואס פאר א העסליך בילד פון מאראלישער געפאלענקייט, ווען עס שטעהט א אלטער מענש — וואס שטעהט שוין פאקטיש ביים ראנד פון קבר — און מיט דער גאנצער קאלטבלוטיגקייט פערמשפט ער אויף קוואלען און טויט דריי מיליאן לעבעדיגע מענשען, פעסטשטעלענדיג מיט טריומף אז איצט איז געקומען די צייט אויף א אונברחמנותדיגען קלאפ, ווייל עס איז שוין געקומען דער אונטערגאנג פון יודענטום. וויפיל פחדנותדיגקייט און אכזריותדיגקייט בעפינט זיך אין אזא קראנקען מוח און וועגען דעם אונטערגאנג דארף דאס עדות

(ווייטער זעה 9-טע זייט)

די ענטשפאנונגס פאליטיק פון דער פראנצויזישער דיפלאמאטיע
צום היינטיגען בעזוך פון בארטו אין לאנדאן

היינט קומט צו פאהרען קיין לאנדאן דער פראנצויזישער אויסערן מיניסטער בארטו. דער דאזיגער וויזיט איז שוין אנגעזאגט געווארען מיט א געוויסער צייט צוריק און שטעלט מיט זיך פאר א פארטזעצונג פון די רייזעס, וועלכע בארטו האט שוין אדורכגעפיהרט אין א רייהע לענדער, אין לאנדאן דארף זיך בארטו צוזאמענקומען מיט באלדווינען און דער דאזיגער צוזאמענקונפט שרייבט מען צו א גרויסע פאליטישע בעדייטונג.

אין דער „א. ק. צ." געפינען מיר וועגען בארטוס פאליטישער אקציע פאלגענדע בעמערקונגען:

ביז איצט זענען בארטוס רייזעס אין מיטעל און מיזרח אייראפע באר געווען א צעמענטירען פון די שוין עקזיסטירענדע און זיך לייכט קרישלדיגע פונדאמענטען, וועגען וועלכע בריאן און פאל-באנקור האבען זיך אינגאנצען נישט געזארגט. ביז איצט האט עס זיך געהאנדעלט וועגען פערפעסטיגען דעם שוין עקזיסטירענדען בונד מיט פוילען און דער קליינער קאאליציע. דאס גרויסע שפיל הויבט זיך אבער ערשט אן אין די נאהענטסטע וואכען, ווען עס וועלען פארקומען די געשפרעכען אין לאנדאן און רוים.

ביז איצט האט מען געקענט פאראויסזעהען וואס ווארשא וועט זאגען, ווי אזוי עס וועלען זיך בעציהען די הויפטשטעט אויף דער דונאי, וועלכע זענען פערבונדען צו דער פראנצויזישער דיפלאמאטישער אפענסיווע — בעת אבער די פארטנערען פון לאנדאן און רוים איילען זיך נישט אויפצודעקען זייערע קארטען.

בארטוס נאהענטסטע אויפגאבע איז זיך אקעגענצושטעלען די רעוויזיאניסטישע שטרעבונגען און אויסצושפילען די קאניונקטור וואס זאל ערלויבען אויפצוהאלטען ביים לעבען, ווי לאנג עס איז נאר מעגליך, דעם ווערסאילער טראקטאט, וועלכער איז אין דער לעצטער צייט שטארק בעדראהט געווען. אין דעם זין אינטערפרעטירט מען די לעצטע דעקלאראציע אין בוקארעשט, וועלכע האט ארויסגערופען גאזא אונצופרידענהייט אין אונגארן. פראנקרייך שטיצט זיך אין דער דאזיגער פאליטיק אויף די סטאטוטען פון דער פעלקער-ליגע און פערטיידיגט זי זעהר קאנסעקווענט.

ביז איצט זענען געווען דריי פאקטארען וואס האבען געקענט צונישט מאכען די גאנצע לייט-אידעע פון דער פראנצויזישער דיפלאמאטיע דאס זענען געווען — בערלין, לאנדאן און רוים, וואס שייך דייטשלאנד און די לאגע פון דריטען רייך, נאך די לעצטע געשעהענישען א עלכען, אז זי קען נישט קומען איצט אין בעטראכט אלס ערנסטער אויסערליכער פאקטאר, אפילו נאך פאר די געשעהענישען האבען די פיהרער פון די דייטשע פאליטישע קרייזען זיך אפגעגעבען וועגען דעם א חשבון — און אז זיי האבען זיך דערמיט גערעכנט בעווייזט אמבעסטען דער פאקט, אז זייט א געוויסער צייט האבען זיך די ערקלערונגען פון קאנצלער בעגרעניצט צו אלגעמיינע ליניעס, וואס האבען נישט ענטהאלטען קיין דראסטישע מאמענטען און האבען ארויסגעוויזען א גרויסע מעסיגקייט. בארטו אליין האט מיט א קורצער צייט צוריק ערקלערט, אז ער ווארט נישט אין דער איצטיגער צייט א פערשארפונג פון דער פאליטישער לאגע אויף דער ווילהעלם-שטראסע. דער איצטיגער מאמענט איז דעריבער פאר פראנקרייך זעהר גינסטיג. עס איז אפילו נישט בעקאנט, וואס מוסאליני האט גערעדט מיט היטלערן, בעת זייער לעצטען צוזאמענטרעף אונטער פיר אויגען, אבער ווען מען זאל אורטיילען פון פערהאלטען זיך פון דער איטאליענישער און דייטשער דיפלאמאטיע, האט מוסאליני נישט געמוזט זיין די שפארזאם פאר זיין קאלעגע מיט פריינדשאפטליכע עצות פון זעהר מעסיגען כאראקטער.

עס איז כאראקטעריסטיש, אז באלד נאך'ן דאזיגען געשפרעך איז פארגעקומען דער זעהר פילזאגענדער פאקט פון פייערען דעם יאהרצייט פון קאמף הינטער סאלפערינא, וואס זאגט עדות וועגען דער פראנצויזיש-איטאליענישער וואפען ברידערשאפט. די פערשטעהער פון צוויי היסטארישע פראנצויזישע פעלקער זענען איינגעלאדען געווארען קיין איטאליען און דער פראנצויזישער אמבאסאדאר אין רוים האט געהאלטען א גרויסע פאליטישע רעדע. אין פראנקרייך ווערט דאס בעטראכט אלס א וויכטיגע ווענדונג אין דער בעציהונג פון רוים צו פאריז, כמעט צו א אנהויב פון ווייטגעהענדע אונטערהאנדלונגען אין דער צוקונפט. מיט איין ווארט, עס זעהט אויס, אז מצד די אלפען דראהען נישט קיין שום וואלקענס, און עס הערשט דער איינדרוק, אז אויך בנוגע רוים. קען דער איצטיגער מאמענט בעטראכט ווערען אלס א ענטשפאנונג, וועלכע די פראנצויזישע דיפלאמאטיע וויל אויף א געהעריגען אופן אויסנוצען.

עס בלייבט נאך איבער דער דריטער פונקט, לאנדאן, וועלכער זעהט אויס צו זיין שווערער ווי די פריהעריגע, שווערער דערמיט, וואס ענגלאנד איז מיט גארנישט בעגרעניצט אין איהר טעטיגקייט, זי פיהרט א אייגענע פאליטיק, און אפהענגיג פון דער אלגעמיינער קאניונקטור, מען קען דריסט זאגען, אז די וועלט פאליטיק האט א קלענערע השפעה אויף דער ארייענטאציע פון ענגלישען אויסערן-מיניסטעריום ווי די אינערליכע ענגלישע פאליטיק. און טאקע צוליב'ן דאזיגען שטאנדפונקט, זעהט אויס די לאגע אין לאנדאן אנצונעהמען א גרויסע ווענדונג פאר די פלענער פון דער פראנצויזישער דיפלאמאטיע.

ביז איצט איז א געוויסע שטערונג דערין געווען מאקדאנאלד ער איז אבער קראנק און האט געמוזט פאהרען אויף א לענגערען אורלויב, זו מען שמועסט אפילו זאל ער שוין בכלל נישט צוריקקומען אויף זיין אמט.. א דעציזירענדער פאקטאר ווערט דעריבער איצט דער מעסיגער קאנסערוואטיסט באלדווין, וועלכער איז מיט זיין פרעמיער נישט שטענדיג געווען מסכים אין א גאנצע רייהע וויכטיגע פראגען.

יעדענפאלס וועט בארטו אויפגענומען ווערען אין לאנדאן דורך באלדווינען און די געשעהענישען וועלען זיין בינדענד פאר ביידע לענדער. דאס איז זעהר א וויכטיגער אטוט פאר פראנקרייך—ערשטענס פאלען אפ די אנטי-פראנצויזישע פארארטיילען און פילאדייטשע פערזענליכע פערפליכטונגען מאקדאנאלדס, און צווייטענס טרעט ארויס אין דער פערזאן פון באלדווינען דער געזונדסטער און סימפאטישסטער פאר דער וועלט אלט-ענגלישער פאקטאר.

בעת בארטוס וויזיט אין לאנדאן וועט אהן שום ספק, אנגעקניפט ווערען צווישען פראנקרייך און ענגלאנד א געוויסע פערשטענדיגונג, און עס איז איבעריג אנצווייזען אויף דער בעדייטונג פון אזא פערשטענדיגונג, בעהמעדיג אז אלט די ריכטונג פון דער איטאליענישער פאליטיק, איז פערשטענדליך פארוואס בארטו איז געפאהרען קודם כל קיין ענגלאנד און לעגט אזוי אויף שפעטער א צווייטע רייזע קיין רוים.

אלץ צוזאמען קען, אלזא, בעטראכט ווערען, אלס א פאליטיק פון ענטשפאנונג, אין דער ריכטונג שטרעבט איצט די פראנצויזישע דיפלאמאטיע, זי טרעפט זיך צוזאמען אויף דעם געביט מיט דער פוילישער דיפלאמאטיע, וועלכע האט שוין אדורכגעפיהרט די ענטשפאנונג אין דער באלטישער סטרעפע.

דער באנקעט פון די קארעספאנדענטען פון די אויסלענדישע צייטונגען אין בערלין איז אפגעלעגט געווארען
ווייל א טייל איינגעלאדענע זענען דערשאסן געווארן

דעם פערגאנגענעם דינסטאג, דעם דריטען יולי, האט אין בערלין געזאלט פארקומען א גרויסער באנקעט, איינגעארדנעט דורך דעם פערבאנד פון די קארעספאנדענטען פון דער אויסלענדישער פרעסע. אזא באנקעט ווערט איינגעארדנעט יעדעס יאהר צום שלוס פון סעזאן. דער באנקעט פון היינטיגען יאהר איז אבער אפגערופען געווארען, אלס סיבה איז אנגעגעבען געווארען א אונשולדיגער מאטיוו. דער ווירקליכער גרונד אבער צוליב וועלכען דער באנקעט איז אפגערופען געווארען איז זעהר כאראקטעריסטיש פאר די איצטיגע פערהעלטנישען אין דייטשלאנד. דאס רוב פון די איינגעלאדענע דייטשע הויכע פאליטישע פערזענליכקייטען האבען צום דאזיגען באנקעט צוליב א גאנץ וויכטיגער סיבה שוין נישט געקענט קומען. זיי זענען אדער שוין געווען דערשאסען, אדער ארעסטירט. דער טייל אבער פון די איינגעלאדענע צום פרעסע-באנקעט, וועלכער איז נאך נישט געווען דערשאסען אדער אין תפיסה, האט געהאלטען פאר בעסער נישט צו ווייזען זיך עפענטליך.

דער פאקט, אז דער פערבאנד פון אויסלענדישע קארעספאנדענטען אין בערלין האט געהאלטען פאר מעגליך צו בעשטימען דעם טערמין פון באנקעט אויף דעם 3. יולי, בעווייזט אמבעסטען, אז אין די גוט אינפארמירטע קרייזען האט נישט בעהערשט די מיינונג, דאס אין די דאזיגע טעג זאל געשעהן עפעס אויסערגעוועהנליכעס פון פאליטישער בעדייטונג. די מיטגלידער פון פערבאנד פון די אויסלענדישע פרעסע-קארעספאנדענטען, צו וועלכע עס געהערען די קארעספאנדענטען פון אלע גרויסע אויסלענדישע צייטונגען, זענען געוועהנליך אמבעסטען אינפארמירט וועגען דעם, וואס עס געשעהט אין דייטשלאנד און וואס עס ווערט געפלאנט. א טייל פון די דאזיגע אויסלענדישע קארעספאנדענטען, קען בעסער די פערהעלטנישען אין דייטשלאנד, ווי א סך הויכגעשטעלטע דייטשע פערזענליכקייטען. פאר יענע, וואס לייענען נישט בלויז די בוכשטאבען, נאר אויך דעם זין פון די פאליטישע קארעספאנדענצען, בעזונדערס אין דער „טיימס" און „מאנטשעסטער גארדיאן", זעהען באלד, אז די דאזיגע קארעספאנדענטען ווייסען א סך מעהר ווי זיי שרייבען. און ווען אפילו זיי ווערען דורכ'ן דייטשען טעראר געשטערט, דאס וואס זיי ווייסען צו שטעלען אין דינסט פון זייערע צייטונגען, וואלט אבער קיין שום מאכט אין דער וועלט זיי נישט געקאנט שטערן אויסצונוצען זייערע אינטימע אינפארמאציעס, מיט'ן צוועק איינצוארדנען זייערע אייגענע אינטערעסען.

ווען עס וואלט ווירקליך אין דייטשלאנד געפלאנט געווארען אויף אנהויב יולי, ווי עס פערזיכערען איצט היטלער און זיין פראפאגאנדע מיניסטער געבעלס, בכדי צו רעכטפערטיגען זיינע מערדערייען—א אויפשטאנד, וואלט דער פערבאנד פון די אויסלענדישע פרעסע-קארעספ[illegible]ענטען זיך זיכער נישט בעמיהט אומזיסט אי[illegible] נישט געמאכט גרויסע קאסטען, וואס עס פ[illegible] געוועהנליך די פארבערייטונגען צו אזא באנק[illegible]לס בעשטעטיגט זיך דעריבער אין דעם מאל [illegible]שערה. אז די לעצטע געשעהענישען אין [illegible]אנד איז בעהויפטן א פשוטע שחיטה פון מענשען, פאר וועלכע ער האט מורא געהאט, אז זיי קענען ווערען נישט בעקוועם.

אגב וועגען דעם עצם פאקט הערט מען איצט פראגען, צי די געשיכטע ווייסט יוגען א ענליכען פאל, ווי דאס האט פאסירט שבת, דעם 30 יוני אין דייטשלאנד. ווי עס ווייזט זיך ארויס, איז א אנאלאגיש געשעהעניש פארגעקומען דעם 31 דעצעמבער 1502, דאן האט צעזאר באררדושיא אריינגענארט צו זיך די פיהרער פון זיינע סאלדאטען, וועלכע ער האט חושד געווען אין פערראט. ער האט זיי גאנץ פריינדליך אויפגענומען און אנגעהויבען מיט זיי צו רעדען. אבער פלוצלונג האט ער געענדערט דעם טאן, געמאכט זיי פארווארפען און געהייסען זיי ארעסטירען. ביינאכט זענען איינציגע דערשאסען געווארן און אנדערע זענען אין שכינות'דיגען פויעריש הייזעל דער'הרג'עט געווארען. וועגען די קרבנות זענען דאן פערשפרייט געווארען די מיאוסטע סקאנדאלען, דערנאך אויך, אז זיי האבען געוואלט דער'הרגענען דעם פיהרער.

„שווארצע יודען" אין בעלגיען

בילדער פונ'ם לעבען פון די יודישע קוילען־גרעבער. — דזשארדזש מאנטעפיארע — דער ערשטער יודישער קוילען־גרעבער און שפעטער דער פאטער פון דער גרויסער בעלגישער שווערער אינדוסטרי. — ראש־השנה אין די גרובען

(ספעציעלע קארעספאנדענץ)

פון ל. האכשטיין

אין די ערשטע יאהרען פון דער יודישער אי־מיגראציע קיין בעלגיען — א יאהר 50—60 צוריק — פלעגען די ביי־אנגעקומענע „גרינע" אימיגראנטען נישט האבענדיג קיין געלד־מיטלען, קיין קרוב און גואל און נישט קענענדיג די שפראך און די זיטען פון לאנד — זיך ווארפען אויף די פרנסות, וועלכע מען האט אמלייכטסטען געקענט קריגען, ראס טעבן געהען — די קוילענגרעבער.

אין בעלגיען האט זיך דעמאלט קיינעם נישט געחלומט וועגען עפעס בעגרענצונגען פאר אויס־לענדישע ארבייטער אין געגענטייל, עס האט זיך געפעהלט א מאנגעל אין ארבייטער־הענט, בע־זונדערס אין דער שווערער אינדוסטריע און אין דער לעבענס־געפעהרליכער קוילען־מינעריי. יע־דער ביי־אנגעקומענער ארבייטער, אהן אונטערשיד פון נאציע און נאציאנאליטעט איז אנגענומען געווארען מיט אפענע ארעמס.

עס איז דערביי נישט קיין פאל, וואס גראד אין די וויכטיגסטע צענטערן פון דער בעלגישער קוילען־אינדוסטריע, ווי למשל: ליעדזש, שארלע־רואַ, לימבורג, איידען און אנד. איז דער פראצענט פון יודען־קוילענגרעבער לכל הפחות, ביז פאר א קורצער צייט געווען א גאנץ בעדייטענדער.

מיר בעזיצען נישט קיין גענויע סטאטיס־טיק וועגען דער צאהל פון די יודישע קוילען־גרעבער אין בעלגיען; אין א סך קוילען־גרובען האבען די יודען נישט פיגורירט אלס יודען. נאר זענען פעררעגיסטרירט געווארען אלס פאליאקען, רוסען, אונגארן, רומענער א.א.וו. — לויט זייערע נאציאנאלע פאסען. אייבס וויסען מיר זיכער, אז אין קיין לאנד זענען יודען נישט געווען אזוי צאהלרייך פערטרעטען גראד אין דער קוילען־אינדוסטריע, ווי אין בעלגיען.

די האבען זיך דא אויסגעצייכענט נישט בלויז אלס מסירת־נפשדיגע שווארצע ארבייטער, וואס האקען אויס מיט שוויס און בלוט אין די טיפסטע טיפעניש'ען די „שווארצע דיאמאנטען", נאר האבען אויך אריינגעשריבען א רוהמפול בלעטעל אין דער געשיכטע פון דער היגער שווערער אינדוסטריע.

עס איז, אלזא, א טעות צו מיינען, אז די ערש־טע יודישע פיאנערען האבען זיך געכאפט בלויז צו דער „לייכטער און עלעגאנטער" דיאמאנט־אינ־דוסטריע און האבען די דערהויבען צו דער מדרגה פון א „וועלט־אינדוסטריע". יודען, לאזט זיך אויס, האבען אויך צוגעלעגט א האנד צו דער שווערער־ער אינדוסטריע — קוילען־אינדוסטריע.

א קלארער ביישפיל דערצו איז דער נאמען פון גרויסען יודישען קוילען־גרעבער דזשאדזש מאנטע־פיארע, נישט פיל, אפשר, וויסען אז דער פאטער פון דער בעלגישער שווער־אינדוסטריע איז געווען נישט קיין אנדערער ווי דער אויבענדערמאנטער דזשארזש מאנטעפיארע, וועלכער שטאמט פון דער בעקאנטער ענגליש־יודישער משפחה משה מאנטע־פיארע ע"ה.

די געשיכטע פון דער קאריערע פונ'ם אויבען דערמאנטען יודיש־בעלגישען קוילען־אינדוסטריע מאגנאט איז זעהר אינטערעסאנט און לייענט זיך כמעט ווי א לעגענדע.

געבוירען ערגעץ אין א קליין שטעטעל אין ענגלאנד, פערלאזט דזשארזש מאנטעפיארע זיין היים אין די יונגע יאהרען און לאזט זיך וואנדערן. ער קומט אן אויף א שיף אלס שווארצער ארבייטער און די שיף ברענגט איהם קיין בעלגיען. דא איז ער עלענד און ארעם, אבער פול מיט גלויבען אין זיינע כחות און צוקונפט־פלענער. אין קוילען צענטער ליעזש זוכט מען דאן גרעבער, וועלכע זאל־לען פאר א פאר סאנטים זיך אראפלאזען אין די שאכטען. מאנטעפיארע שטעקט זיך נישט אפ פאר קיין זאך. דינגט זיך אן פאר אן אייפאכען קוילען־גרעבער און ווארפט זיך אריין מיט דער גאנצער ענערגיע אין דער דאזיגער געפעהרליכער ארבייט. בעת אן אויפרייס אין א קוילען־מינע, ווייזט ארויס דער יונגער מאנטעפיארע פיל העל־דענמוט, ווארפענדיג זיך אין געפעהרליכסטען ארט כדי צו ראטעווען זיינע חברים. ער בעקומט בראנד וואונדען אבער בלייבט לעבען. דער דאזיגער העל־דען־אקט שאפט איהם א נאמען צווישען זיינע חברים, קוילען־גרעבער און גיט איהם גרויס אנזעהן און לייטזעליגקייט אין די אויגען פון זייערע פאטראנען.

מאנטעפיארע, דער שווערער הארעפאשניק גע־פינט אבער צייט פאר זיין שטודיום. ער בעזוכט אן אווענד־שול, און ווייזט ארויס גרויסע פעהיגקייטען אין לערנען. זיינע פראפעסארען שטיצען איהם מיט אלע מעגליכקייטען און ער בעקומט שליסליך דעם דיפלאם פון אינזשעניער פון קוילען־מינען און עלעקטריפיקאציע, פון דאן אן הויבט זיך אן זיין מאטעריעלער אויפשוואונג, א גלענצענדע, ערפינדע־רישער אינזשעניער, פול מיט אונטערנעהמונגס־גייסט, און גענויאלע פלענער, בויט ער איין עלעקטרישע סטאנציע נאך דער צווייטער, איין פאבריק נאך דער אנדערער, ווערט אליין שטיין־רייך און בא־רייכערט די גאנצע געגענד ארום זיך.

דער איצטיגער וועלט־בעריהמטער אינדוסטריע לער צענטער ליעזש האט אוועקגעכאפט צו פערדאנקען זיין ענטשטעהן, ענטוויקלונג און אויפבליה, דעם גע־וועזענעם יודישען קוילען־גרעבער דזשארזש מאנ־טעפיארע, דערגרייכט די העכסטע הויכען פון גליק און רייכטום, ווארפט זיך אריין מאנטעפיארע אויך אין דער פאליטישער און פילאנטראפישער ארבייט. איך אויף דעם דאזיגען געביט האט דזשארזש מאנ־טעפיארע צו פערצייכענען א ריי שעהנע אויפ־טוען: לאמיר דערמאנען דיי: אינסטיטוט פאר די ארימע סטודענטען, זיין שפיטאל פאר 2000 קראנ־קע, זיין קינדער־קאלאניע א.א.וו.

ביז איצט ווערט דער נאמען מאנטעפיארע דא אין בעלגיען דערמאהנט מיט פערעהרונג און נישט אומזיסט האט איהם דער ליעזשער בירגער־מייסטער אין זיין צייט בעשטימט מיטן נאמען: „דער פאטער פון דער בעלגישער גרויס־אינדוסטריע".

מאנטעפיארע איז נישט קיין פעראייצעלטע ער־שיינונג. אין די בעלגישע קוילען־גרובען האבען געארבייט פיל יודען, וועלכע זענען ביי זיך אין דער אלטער היים ביי טאטע־מאמע אין שטוב נישט אויס געהאדעוועט און נישט געוואוינט געווארען צו טון אזא געפעהרליכע פיזיש שווערע כמעט קאטארזש נער ארבייט, די גרויסע וועלט־מלחמה האט צוטרי־בען, ווי די פויגעל פון די נעסטען. די „זיידענע" יודישע יונגעלייטלעך פון זייערע היימען און די נויט האט די פערטריבען אין די טיפע, פינסטערע, מיט טויט גאר אנגעפילטע קוילען־שאכטען, א טויזענד מעטער אונטער דער ערד, אליין, כדי צו פערדינען א שטיקעל טרוקען ברויט.

אין די שאכטען, ווי בעוואוסט, זעהט מען נישט קיין ליכטיגען הימעל־שיין, און מען הייסט נישט פון קיין יום־טוב פון קיין יודישען אודאי נישט. פאר אונז ליגט א בלעטעל זכרונות פון א יודישען קוילען־גרעבער אין בעלגיען, וועלכער האט זיך ארויסבעקומען פון די קוילען־גרובען און געקאנט פייערען ראש־השנה. עס איז אן אינטערעסאנטער מענשליכער דאקומענט, וואס לייענט זיך ווי פאלגט:

„ראש־השנה אין דער קוילען־גרוב איז גע־ווען טיעפער אויפן הארצען, אלע יודען זיצען אין דער ליכטיגער שוהל, און בעטען זיך אויס א גוט יאהר: כתבני בספר החיים, און איך זיץ דא אין דער פינסטערער קוילען־גרוב און ווארט אויפן טויט... איך בין געווען א געהילף־קאנדוקטאר ביי א לאקאמאטיוו, אונטער דער ערד, איך פרובירן אנצינדען א שמועס מיט מיין עלטסטען מכוח אהר לויב, באשר בכן „פייערטאגע" ראש־השנה.

— קוואטש! — מאכט צו מיר מיין בעל־הבית — קיינע פייערטאגע! דאן דו ביסט צו עסען האסט, גיבט דיר בימאנד!

געגען אזא ארגומענט איז נישט געווען וואס אויסצוזעצען, עס איז בלויז געבליבען צו ווארטען אויף א נס, וועלכער איז טאקע באלד געשעהן, און דער לאקאמאטיוו איז פלוצלונג קאליע געווארען, די בעשעדיגונג איז געווען אן ערנסטע, מען האט אלזא געמוזט זיך אויפהויבען מיט דער ווינדע פון דער טיפעניש פון א אלט הונדערט מעטער, ברענגען א ספעציאליסט, א מעכאניקער, און די גאטיגע מלאכים, דער שליח בין איך געווען, און אז איך בין שוין געווען אויבען, אויף דער ליכטיגער וועלט, האב איך מיך צווישען א „אן" מיט א ביין, אריינגעכאפט אין דער סינאגאגע און אפגעהאקט אן ונתנה תוקף און ס'איז אזוי געגאנגען א רוקה"...

די בענקשאפט פון א יודישען קוילען־גרעבער נאך דעם ראש־השנה'דיגען „ונתנה תוקף" בע־ווייזט פון וואס פארא עלעמענטען עס האבען זיך רעקרוטירט די יודישע קוילען־גרעבער אין בעל־גיען און וואס פארא דיסטאנץ עס איז געלעגען צווישען די דאזיגע סענטימענטאלע יודישע בחור־רימלעך און זייערע נישט־יודישע חברים, פראפעס־סיאנעלע קוילען־גרעבער, געזונטע הארעפאשעס חברה־לייט, ביי וועמען דאס גאנצע לעבען איז בלויז א שפאציר צווישען קוילען־גרוב און שענק.

א זעהר חשוב'ער גאסט אין לאדז!

מיכאל מיכאלעסקא

דער גרויסער אמעריק. סטאר, דער שטאלץ פון דער יוד. אפערעטע,
דער ראמאנטישער ליבהאבער און זינגער

דער גראנדיעזער קבלת־פנים

קומט פאר פרייטאג, דעם 13־טן יולי, 9 אווענד
אין טעאטער „ראזמאיטאשטשי"

רעזערווירט אייך דעם אווענד, און זאגט דאס אויך אייערע פריינד און בעקאנטע.

רעמבראנד'ס לעבען און ליבע

פון שאול ראסקין

2)

סאסקיא ווערט זיין פרוי און זיין טריאומף

די ערשטע זאך וואס אנ'ארים בחורל טוט, אז ער קומט אין א גרויסער שטאט, איז צו גע־פינען פאר זיך אנ'ארט וואו צו שלאפען עסען און ארבייטען, און דער גוטער מזל האט געבראכט דעם יונגען רעמבראנדט אין דעם הויז פון בירגער אוי־לענבורג, א שטיקעל קונסט־מאלער, אבער נאך מעהר א קונסט־הענדלער.

רעמבראנדט האט זיך ביי איהם בעזעצט, און ווי באר אוילענבורג האט דערזעהען רעמבראנדטס צייכענונגען איז ער באלד געווארען זיין אגענט. עס האט לאנג נישט געדויערט ביז בעשטעלונגען פאר בילדער און פארטרעטען האבען אנגעהויבען קו־מען געשווינד און אפילו פרינצען האבען געגאַרט נאך דעם יונגען, סטערס פינזעל, זיי האבען אינ־סטינקטיוו געפיהלט, אז ער גיט זיי מעהר, ווי א בילד פון זייער [illegible] און געשטאלט; ער גיט זיי [illegible] אמשטערדאמער [illegible] אז דאס שטיק טונקעל־געמאלע־נע לייוונט, פון וועלכען עס לויכט ארויס א פנים רוהיג קוקענדיג אין דער וועלט אריין, איז א מאנו־מענט, וואס וועט איבערלעבען קעניגען, לענדער און פעלקער.

בעזונדערס גרויס איז זיין נאמען געווארען, נאכדעם ווי ער האט פערענדיגט א בילד, בעשטעלט פון דר. טולפ, דעמאלט א זעהר בעריהמטער דאקטאר. עס איז א פארטרעט־בילד פון זיבען דאקטוירים, וואס הערען זיך צו צו א לעקציע איבער אנאטאמיע, אויפן טיש ליגט א טויטער קערפער, וועלכען דער פראפעסאר וועט עפענען, כדי צו אילוסטרירען זיין פארטראג. די מייסטערשאפט, מיט וועלכער דער טויטער גוף איז געמאלען און דער קאנצענטרירטער אינטערעס, מיט וועלכען די גרופע הערט זיך איין, איז געווען א נייעס אין דער פארטרעטען־מאלעריי. ביז דאן האט מען געמאלען אזעלכע גרופען, אזוי, אז יעדער פערזאן איז געזעסען שטייף, כדי אויסצושטעלען דאס שענסטע און מיטן פולען פנים פאר־אויס; רעמבראנדט האט פרובירט צו מאלען א קאנ־צענטרירטע קאמפאזיציע, אזוי אז יעדע פיגור זאל זיך טאקע זיין א פארטרעט, אבער אלע צוזאמען — א געשלאסען בילד.

אין דער דאזיגער צייט פון בערויש'ענדיגען ער־פאלג איז אויך זיין הימעל אויפגעגאנגען א שטערן, נאך וועלכען ער האט געבענקט — סאסקיא איז צו איהם געקומען.

דאס איז געווען א יאהר נאכדעם ווי ער האט זיך בעזעצט אין אמסטערדאם, קומט צו איהם אוילענ־בורג און דערציילט איהם אז א שוועסטער־קינד א יונג מיידעל פון פריעזלאנד, א שעהנע, א רייכע יתומה א קינד פון דעם הויכען געזעלשאפט; דער פאטער איהרער איז געווען א בירגערמייסטער פון לעעווארדען, בריידער האט זי אדוואקאטען און גלחים — אז זי קומט צוגאסט אהער, און איהר נא־מען איז סאסקיא.

שפעטער: רעמבראנדט מיט זיינע פולע ליפען ג'עם גאמען סאסקיא און מאלט זיך ווייטער, אבער אז עפענט א צוארטע האנט די טיר פון זיין סטודיא און עס טרעט אריין א קליין בלאנד מיידעל, א שעהן און ליבליך שמייכלענדיג יונג קינד, און זיין הארץ ווערט מיט פרייליגען פארגעפיהל אויפגעציטערט, ער האט נאך קיין פרוי נישט געקענט, זיין מוטער און שוועסטער זענען געווען די איינציגע פרויען, פון וועל־כע ער האט געוואוסט וואס א ליבענדיג פרויען־הארץ קאן בעדייטען, און ער האט געבענקט נאך א היים, וואס זאל הייסען „זיין היים" און א פרוי — זיין אייגען ווייב. סאסקיא איז צו איהם צוגעקומען, און איהם זיין עושר, אפשר איינציגע ליבע געבראכט.

עס האט פונדערסטוועגען גענומען א יאהר צייט ביז זי איז זיין פרוי געווארען. איהרע קרובים האבען דעם שידוך נישט געוואלט, אריסטאקראטען וואס זיי האבען געמיינט אז זיי זענען נישט אנגעשטאנען, וואס ער איז עפעס א זוהן פון א פראסטען מילנער... ער זוכט מסתמא איהר געלט און איהר יחוס... און זיי האבען אינטריגירט געגען איהם.

און סאסקיא אליין — זי האט געדארפט האבען צייט, כדי צו דערקענען זיין נשמה און זיין הייס הארץ אונטער דער גראבליכער און גאר נישט אימפאַ־ניר'ענדיגער געשטאלט און גוויכט. אבער ער האט איהר דעם ערשטען טאג געפאנגען אין דעם צויבער פון זיין קונסט, ער האט איהר באלד אנגעהויבען מאלען און גראווירען און ווידער מאלען מיט דעם גאנצען ברען און לייפעשאפט פון זיין הארצען און פינזעל — זי איז געווארען זיין הערליכסטער מאָדעל.

וואס האט ער נישט פון איהר געמאלען! אונ־טער די הייסע בליקען פון דעם פערליבטען קינסט־לער איז איהר שלאפענדיגע מיידעלשע הארץ וואך געווארען, איהרע ליפען זענען רויט געווארען, און די אויגען האבען אנגעהויבען קוקען מיט בייגער און דערוואַרטונג.

און ווען די איז געווארען זיין ווייב, איז איהר קערפער און פרייד־רייך געווארען אן אייביגע וועלט אין זיין מאלעריי. ער האט קיין נאקעטקייט קיין מאל נישט געמאלען, אידער סאסקיא איז צו איהם גע־קומען, און ווי הערליך האט ער איהר נאקעטקייט געמאלען! קיין מאלער אין דער וועלט האט נישט בעוויזען אזא גאלדיג־שימערדיגע פרויען־הויט צו מאלען, ווי רעמבראנדט, סאסקיא איז געווען פריי צו איהם, שטענדיג ווילינג, שטענדיג גרייט, און ער האט געמאלען ווי פערשיכורט.

אז זעהען מיר זיי ביידען אויף א בילד, וואס געפינט זיך איצט אין דרעזדענער קונסט־מוזעי און הייסט „רעמבראנדט און סאסקיא", זי זיצט ביי איהם אויף די קני, און ער, א רייך אויסגעפוצטער קאוואליר, מיט א פעדער־הוט און א שווערד ביי דער זייט, האלט זי מיט איין האנט ארומגענומען ארום דער טאליע, און מיט דער צווייטער האלט ער הויך א גלאז וויין. דער טיש איז אנגעשטעלט מיט עסענווארג; ער לאכט, זי שמייכעלט, די ביידע יונג, און די וועלט איז גליק און זייערס. דאס בילד זעהט אויס ווי אן אנ'ארויסרוף צו דער גאנצער וועלט; ווער איז דער וואס האט מעהר פון איהם, און קאן מעהר פאר איהם? די פארבען פון דעם בילד אבער זענען נישט אזעלכע טריאומפירענדיגע, ווי די טעמע וואלט פערלאנגט. עס קאן זיין, אז טיף אין זיין נשמה האט רעמבראנדט געפיהלט אז לויטער גליק איז נישטא, און אויב עס איז דא, איז דאס נישט זיין באטער אויפצובעהמען, צו גליק, ווי צו קונסט, דארף מען האבען טאלאנט, און רעמבראנדט איז געווען נישט מעהר ווי א מאלער.

און ער האט געמאלען זיין סאסקיא אומענדליך, אז איז זי אבעליא, די הייליגע סוזאנא, פוטיפרס ווייב, בת־שבע, מאגדאלענא; דא איז זי א געשטאלט פון קלאסישען אלטערטום, דא פון ביבלישען זשאנר, אין פערש'דענע וועטען און פאזען, באקוקט אזער אז געטון, און די פרעכטיגסטע קאסטיומען, מיט גאלד־שמוקען און פערלען, און הערעלשטייבער, פעדער־הוט און קאסטבארע שטאפען, — ער האט די בלאנדע בריי דעל פון פריעזלאנד דערהויבען צו אומשטערבליכקייט און איז דורך איהר אומשטערבליך געווארען.

אבער צו הייס איז געווען דער פייער פון זייער ליבעס־אומארעמונגען, און צו גרויס איז געווען דער אייפער פון זיין קונסט, אז סאסקיא זאל עס קאנען לאנג אויסהאלטען און נישט פערצערט ווערען.

און מיר זעהען אויף די גאר ערשטע צייכענונגען א פריש בלאנד קינד אויף אייבעם פון די ערש־טע סאסקיא־בילדער געפינט זיך אנ'אויפשריפט:

„דאס איז מיין כלה'ס בילד ווען זי איז געווען 21 יאהר אלט, אויפ'ן דריטען טאג נאך אונזער פער־לאבונג, יוני 8, 1633". דאן זעהען מיר ווי זי האט זיך צעבליהט אין א פרעכטיג ווייב, און דאן ווי זי הויבט אן פערוועלקען צו ווערען, מיט מידע אוי־גען און א וויסגעהענדיגע לעבענס־כוחות.

זי האט איהם א קינד געבוירען און עס איז געשטארבען. און א צווייטע קינד און איהר אויך געשטארבען פון די פיער קינדער וואס זי האט געהאט איז בלויז אייבס לעבען געבליבען, א שוואכליכע יונגעלע מיטן נאמען טיטוס.

ביי יאהר האט זיין גליק געדויערט, דאס איז געווען די העכסטע פעריאדע פון זיין גענייאליטעט און זיין העכסטער טריאומף, מיר קאנען דאס זעהען אויף די פארטרעטען, וואס ער האט פון זיך אליין געמאלען. עס איז דוכט זיך, נישט געווען נאך א מאלער אויף דער וועלט, וואס האט איבערגעלאזען נאך זיך אזוי פיל זעלבסט־פארטרעטען ווי רעמבראנדט. עס זענען פערצייכענט איבער פופציג, און זיכער האט ער געמאלען פיל מעהר. ווען מען זאל אויסשטעלען אלע זיינע זעלבסט־בילדער אין א רייהע לויט די יאהרען פון זייער אנטשטעהן וואלט מען געקאנט לייענען אין זיי זיין געשיכטע. אין די זעלבסט־בילדער פון זיין סאסקיא־טריאומף זעהען מיר איהם רייך אויסגעפוצט אין פעדער־קאר פעליושען, מעטאלענע ברוסט־פלאטען, שמוק־זאכען אויפ'ן קאפ, אויפ'ן האלז, אפילו אויער־רינגלעך. האט ער זיך אנגעטון כדי צו האבען נאך א געלעגענהייט נאך א שטיקעל ליכט־שטראהל אפצושטעלען און אפצומאלען. מיר זעהען איהם דארט אלס א גאר שעהנעם קאוואליר, מיט אוטיסטיש פעדער־העטלעך, און מיט א בליק פון אייבעם, וואס וויסט זיין גרויס.

(ווייטער — מארגען).

רעכט און לעבן

יורידישע בייל‌אגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט און טריבונאל

פאראנטווארטליכקייט פאר א פער־ברעך צוליב נויט

דאס געריכט קאן באפרייען פון שטראף א בעשולדיגטען אין בעגיין א פערברעך צוליב ארימקייט בלויז אין דעם פאל, ווען ס'האנדעלט זיך וועגען א גנבה אדער צוואייגונג פון א פראדוקט פון ערשטען געברויך (שפייז, מלבוש א.א.וו.)

שטייער־הנחות פאר קאאפעראטיוון

די פוילישע געזעצגעבונג זעהט פאר הנחות פאר קאאפעראטיוון אויף פאלגענדע דריי געביטן: אינדוסטריע, הנחה־שטייער און איין פרט פון סטעמפעל־אפצאהלונגען. פון די אויסגערעכנטע הנחות מעגען געניסען נאר די קאאפעראטיוון, וועלכע ווענדען אן ביים צעטיילען די רווחים דעם פונדאמענטאלען קאאפעראציע־פרינציפ ד. ה. צו־טיילט ווערען נאר די רווחים, וועלכע שטאמען פון קאאפעראטיווע טעטיגקייט (אומזאצן, פון מיטגלידער) אבער די רווחים, וועלכע שטאמען פון קאפיטאלי־סטישע טעטיגקייט (אומזאצן מיט נישט מיטגלידער) ווערען פערעכענט צו די נישט־טיילבארע פאנדן פון קאאפעראטיוו.

פערעלטערטקייט ביי פאטענטען־איבערטרעטונגען

דער טערמין פון פערעלטערטקייט און פער־אנטווארטליכקייט סיי פאר דער פליכט אויסצוקויפען א פאטענט סיי פאר דער שטראף פאר נישט האבען קיין פאטענט רעכענט זיך בין דער דעציזיע פון דער ערשטער אינסטאנץ.

דאגעגען שפילט שוין נישט קיין שום ראל בנוגע דער פערעלטערטקייט דער אפגעלאפענער טערמין פון דער דעציזיע פון דער ערשטער אינ־סטאנץ ביז דער רעקורס איז בעטראכט געווארען דורך דער צווייטער אינסטאנץ.

ירושה־שטייער

ירושה־שטייער מוז מען בעצאהלען אפילו, ווען מ'האט גאר נישט געטון בכדי איבערצונעמען די ירושה, ווייל לויט די פערפליכטענדע ביי אונז געזעצען, אויב מ'רעזיגנירט נישט פארמעל פון דער רעכט אויף דער ירושה, הייסט, אז מ'נעמט די ירושה אן.

הכנסה־שטייער

דער וואונש צו געבען מינדליכע דערקלע־רונגען בנוגע דער הויכקייט פון הכנסה־שטייער דארף געמאלדען ווערען אין דערלאנגטען רעקורס אדער אלגעמיין אין טערמין, ווען מ'קאן א רע־קורס דערלאנגען.

אויסגאבען אויף רעקלאמע פון א טעטיגער אונטערנעמונג ווערען ארויסגעצויגען פון דער אל־געמיינער הכנסה.

ארבייטס־פערזיכערונג

פאר א גייסטיגען ארבייטער, וועלכער איז געצוואונגען געווען צו פערלאזען דעם פאסטען צוליב רופען איהם אין מיליטער־דינסט, רעכענט זיך דער טערמין פאר מעלדען די פרעטענציעס אויף רענטע צוליב ארבייטסלאזיגקייט, נישט פון מאמענט, ווען ער האט פערלאזט דעם ארבייטס־פלאץ, נאר פון מאמענט, ווען ר'איז באפרייט גע־ווארען פון מיליטער־דינסט.

נייער האנדלס־קאדעקס

רעכטליכע פאלגען פון א פערקויף

אויב א סוחר, וויל אויפן פערקויפטען חפץ זיך פערזיכערען אייגענטומס־רעכט, מוז וועגען דעם פארבעהאלט געשלאסען ווערען מיטן קויפער א שריפטליכע אפמאך קוים וויל זיך דער פערקוי־פער פערזיכערען או דעם פערקויפטען חפץ זאלען נישט האבען קיין צוטריט די קרעדיטארען פון קוי־פער, דארף דער שריפטליכער פארבעהאלט בעשטעטיגט ווערען דורך א רעיענט.

אין פאל ווען א קויפער וויל נישט דערהאל־טען די בעשטעלטע סחורה, מעג דער פערקוי־פער אפגעבען די סחורה צו בעהאלטען אין אן עקספעדיציע אדער אין א אנדערען לאגער אויפן חשבון און ריזיקא פון קויפער. דער פערקויפער איז דעסגלייכען אין אזא פאל אויך בערעכטיגט צו פערקויפען די סחורה אויפן חשבון פון קויפער. דער פערקויפער איז אויך מחויב דאן צו ווארענען פריהע דעם קויפער דורך א רעקאמענדירטען בריף, דעם פערקויף פיהרט דורך א רעיענט, אדער קאמארניק און אויב ס'האנדעלט זיך וועגען ווערט־פאפירען — א געשוואוירענער מעקלער.

דער פערקויף קומט פאר דורך א ליציטאציע אהן א פריהעריגע שאצונג, אין איין טערמין. קויפען מעג סיי דער פערקויפער און סיי דער קויפער. דעם קויפער מוז מיטגעטיילט ווערען דער טערמין און דאס ארט, ווען און וואו דער פערקויף וועט פארקומען.

פון דער אייבגעפלאסענער סומע ווערען קודם געדעקט די קאסטען פון פערקויף און די שולדיגע שטייערען און עפענטליכע אפצאהלונגען פאר דער פערקויפטער סחורה, די רעשט ווערט ארויסגעגעבען דעם פערקויפער.

דער פערקויפער איז מחויב תיכף נאכן פער־קויף מיטצוטיילען דעם קויפער וועגען דער פארגע־קומענער ליציטאציע און איהרע רעזולטאטען.

וויבאלד די אויבנגעבראכטע בעשטימונגען זענען נישט אפגעהיטען האט דער קויפער רעכט צו מאהנען אנ'ענטשעדיגונג.

אויב איין סוחר קויפט ביים צווייטען סחורה, מוז ער גלייך באזעהען צי זי איז אין ארדנונג און קוים נישט דארף ער תיכף מיטטיילען דעם פערקוי־פער. די מיטטיילונג קאן געמאכט ווערען דורך א בריף אדער טעלעגראמע, פונקט אזוי איז דער קוי־פער מחויב צו טון, אין פאל ווען ער ליווערט איהם אנ'אנדערען סארט סחורה ווי ער האט בעשטעלט.

אין די אויסגערעכנטע פאלען טאר אבער נישט דער קויפער גלייך צוריקשיקען דעם פערקוי־פער די נישט דערהאלטענע סחורה, ער מוז זי דערוויל בעהאלטען אויפן חשבון פון פערקויפער, אזוי לאנג ,כל זמן, ר'האט זיך מיט איהם נישט פערשטענדיגט און פון איהם נישט בעקומען קיין אנווייזונגען, וואס מיט דער סחורה ווייטער צו טון.

אין אויסנאהם־פאלען (ווען די סחורה קען ווער־רען צושאדען, ווען דער פערקויפער שיקאנירט א־דער ווען דאס בעהאלטען איז פערבונדען מיט א סך קאסטען מעג דער סוחר די סחורה פערקויפען (דורך א רעיענט אדער קאמארניק), אהער די צאהלונג שיקען אליין דעם פערקויפער.

נייער קאדעקס פון התחייבות'ן

רעכט צו פערהאלטען חפצים

אויב עמיצער איז מחויב ארויסצוגעבען א חפץ, מעג ער עס פערהאלטען ביז דער אייגענטימער האט נישט אומקעהרען אהער געהעריג גאראנטירען די אויסגעלייגטע נויטיגע אויסגאבען, דער דאזיגער כלל האט נישט קיין אנווענדונג בלויז אין דעם פאל, ווען עס האנדעלט זיך וועגען א געבארגטען, גער־דובגעטעם אהער ארעבדירטען חפץ

פעראנטווארטליכקייט פאר פינקטליך אויספיהרען א התחייבות

א בעל־חוב טראגט פעראנטווארטליכקייט לגבי זיין קרעדיטאר פאר יעדען שאדען, וואס ער האט פעראורזאכט צוליב נישט אויספיהרען אדער צוליב נישט געהעריג אויספיהרען די גענומענע אויף זיך התחייבות. די התחייבות הערט אין דעם פאל נישט אויף צו בעלאסטען אפילו, ווען די האנדלונג איז געווען נישט קיין פרייוויליגע, ווייל לויטן צוט. 239 טראגט מען פעראנטווארטליכקייט אויך אין דעם פאל, אויב מ'האט נישט אנגע־שטרענגט אלע בעמיהונגען לגבי די התחייבות פינקטליך אויסצופיהרען.

פערעלטערטקייט פון התחייבות'ן

א בעל־חוב קאן זיך בעפרייען פון דער פער־אנטווארטליכקייט פאר א התחייבות, אויב ער פער־רופט זיך אויפן אפגעלאפענעם, געזעצליך פארגע־זעהענעם טערמין פון פערעלטערטקייט. דאס גע־ריכט איז נישט בערופען אליין, פון אייגענער אי־ניציאטיוו, אהן פארשלאג פון פראינטערעסירטען בעל־חוב, אנצווענדען דעם פרינציפ פון פערעל־טערטקייט.

א בעל־חוב טאר נישט גילטוויליג רעזיגנירען פארן אפלויף פון טערמין פון דער פערעלטערטקייט הנחה, ס'איז אויך דעסגלייכען נישט גילטיג קיין הסכמה צו פערקירצען אדער פערלענגערן דעם פערעלטערטקייט־טערמין.

די פערעלטערטקייט פון א חוב נעמט נישט צו ביים קרעדיטאר די רעכט צו בעפרידיגען זיין פרעטענזיע פון א חפץ, וואס איז ביי איהם איינ־געלייגט געווארען אלס משכן.

טערמינען פון פארעלטערטקייט

דער לענגסטער טערמין, ווען א חוב ווערט פארעלטערט איז 20 יאהר. לויט'ן אלטען ציוויל־קאדעקס איז א חוב פארעלטערט געווארען נאך 30 יאהר.

אין פאלגענדע פאלען פיהרט דער נייער קאדעקס פון התחייבות'ן איין ענדערונגען אין פער־גלייך מיט'ן אלטען.

א חוב, וואס קומט פערזאנען פון פרייע פראפעסיעס: דאקטוירים, אדוואקאטען, אינזשינירען א. א. וו. ווערט פארעלטערט נאך 5 יאהר. נאך 3 יאהר ווערט פארעלטערט א חוב פון אנ'ארביי־טער פאר ארבייט און די געגעבענע דורכ'ן איי־גענטימער קאנטעס אויפ'ן חשבון פון קינפטיגען ארבייטס־לוין. דער דערמאנטער טערמין ענדערט זיך נישט דורכ'ן אומשטאנד, וואס דער ארבייטער ארבייט ווייטער ביים בעל־חוב.

נאך 2 יאהר ווערען פארעלטערט פאלגענדע חובות: א חוב, וואס קומט א פאבריקאנט, בעל־מלאכה, אדער א סוחר פאר אויספיהרען ארבייט, אדער צושטעלען סחורה, א חוב פאר אויסהאלט, פלעגען, דערציהען און לערנען, אויף וויפיל ס'האנ־דעלט זיך וועגען פראפעסיאנעלע פערזאנען.

Dr. med.
B. Robinzon
פיעטריקאווער 10, טעל. 131-86
נעהמט אן פון 2:30 ביז 3:30 נאכמיטאג און ביז 10 פריה אין פאדעמביע – Willa Miller

DR. MED. H. LUBICZ
פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראנק.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפפאנגס־שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 זונטאג און יו"ט 9–1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע־זאל

ר. איזראעל

דער אריער־פאראגראף

שפאנענדער ראמאן פון דער איצטיגער היטלער צייט

155

— האלא, דא אלפרעד בעהמע, ווער רעדט דארט?

— דא פרידא, איך האב איך נאר געוואלט הערמאהנען אז איהר זאלט געדענקען, אז איהר האט זיך אפגעשמועסט מיט מיר אויף היינט א זייגער איבדערפיהה.

— צום טייוועל האט בעהמע אויסגעשריגען, וואס איז דאס פאר אנ'אנשיקעניש, איך געדענק איך געדענק, גוט און האט אוועקגעווארפען דאס טעלעפאן־טריבעל ער איז געווען עטוישט, ווען ער איז צוגעגאנגען צום טעלעפאן, איז ער געווען זיכער, אז דאס טעלעפאנירט העלען מיט אנ'ענט־פער, אזוי ווי זי האט דאס צוגעזאגט....

— — — — — — — — — —

אין דערזעלבער צייט האט פריצי געשמועסט מיט העלען. באלד אין אונער ווען העלען איז צו־ריקגעקומען פון דער קאנפערענץ מיט בעהמען, האט פריצי בעמערקט אז אין איהר טראכטען און אין איהרע בעשלוסען איז אריינגעטרעטען אנ'ענדער־רונג, ער האט אבער דעם ענין נישט געוואלט אויפ־קלערען אין דער אנוועזענהייט פון היינריכ'ן און לאטא און דערנאך האט ער זיך בעמיהט או דאס געשפרעך וועגען דער קאנפערענץ זאל אי־בערגעריסען ווערען און האט געוויכט א געלעגענהייט זיך גוט שבעלער אויג אויף אויג זיך, אדורכצו־שמועסען מיט העלען, איצט איז די געלעגענהייט געקומען.

— העלען, האט פריצי אנגעהויבען, איהר דארפט מיך שוין קענען איהר דארפט שוין וויסען או יעדע קאמפליצירטען ענין האב איך גערן מיט אמאל אויפצוקלערען, אויפריכטיג און ערליך, אזא האנדלונג איז די גלייכסטע פאר אלע פראינטערע־סירטע צדדים, אזוי האב איך שטענדיג געהאנדעלט און קיינמאל נישט געהאט דערויף קיין חרטה, אזוי וועל איך אויך ווייטער האנדלען...

— אקעגען וואס זאגט איהר דאס, פריצי.

— אקעגען דעם וואס איך בעמערק, אז נאך דער קאנפערענץ מיט בעהמען פערבעהאלט איהר עפעס פון אונז, איך האב אייך שוין געזאגט, אז איך האב א פולשטענדיג סטענאגראפישען בע־ריכט פון אייער געשפרעך מיט בעהמען און שוין דערפון האב איך געקענט ארויסדרינגען, אז איהר טראכט עפעס אנדערש און זאגט עפעס אנדערש, אייער נעכטיגע אויפפיהרונג האט מיך נאך מעהר דעריך איבערצייגט און היות ווי איך ווייס, אז איהר דארפט ווי אמגילסטען צו געבען אנ'ענטפער בעהמען, האב איך געפילט פאר נויטיג צו ערשט מיט אייך וועגען דעם איבערצורעדען, איהר דארפט פערשטעהען, אז א פעררעט פון אייער זייט וואלט געהייסען ווען איהר זאלט עפעס דעצידירען אהן אונזער וויסען, דעריבער פרעג איך אייך, וואס וועט איהר ענטפערען בעהמען?

— איך ווייס נאך אליין נישט. איך זאג אייך, אויף מיין עהרען־ווארט אז איך קאן מיר נישט קיין עצה געבען, איך ווייס אליין נישט וואס איך האב צו טון.

— די דעציזיע איז ביי אייך א שווערע, דאס פערשטעה איך, אבער צו איך האבען זיך אריינ־געגנבעט ספקות, צי זאלט איהר בלייבען מיט אונז אדער מיטצואהלען מיט בעהמען.

— יא, אמת. אזוי איז עס. איך האב ספקות, צוליב מיינע עלטערען. קודם כל צוליב מיין אלטער גוטער מוטער, וועלכע וועט נישט איבערלעבען דעם דאזיגען קלאפ וואס זי האט בעקומען פון מיין זייט.

— און היינריך? געדענקסטו נישט וועגען איהם? האסטו דאס גארנישט אין זינען?

— פארוואס נישט, איך געדענק דאס זעהר גוט, אבער ווען איך הויב מיר אן איבערצוטראכטען און צו פערגלייכען פאר וועמען איך האב גרעסערע פליכטען, פאר היינריכ'ן אדער פאר מיין מוטער, איז פאר מיר די דעציזיע א זעהר שווערע.

— העלען, ווען איהר נעהמט דעם ענין פון דעם דאזיגען שטאנדפונקט שטעלט איהר אפילו מיך אין א פערלעגענהייט, צי האט איהר זיך אבער נישט פערטראכט וועגען דעם, אז דא שטעהט מעגליך פאר א נייער שאנטאזש פון לייטענאנט אלפרעד בעהמע?

— בעהמע קומט מיר אפילו נישט אויפן זינען. בנוגע איהם האב איך מיין פעסטגעשטעלטע מיי־נונג, איך זאג אייך אויף מיין ווארט, אז מיר האנ־דעלט זיך נאר וועגען מיין מוטער.

— דאס איז דירעקט, אינדירעקט שפילט דא גאנץ אנדערע לייט־מאטיוען, וועלכע איהר בעמערקט נישט העלען?

— דהיינו? האט העלען ניגיריג געפרעגט.

— נו,... איך מיין... איך מיין למשל, אז דער גאנצער פלאן אייך נאכצופאהרען און פרובען אייך צוריקצוברענגען אהיים שטאמט פון בעהמען אַ־ליין או דאס האט ער אנ'עצה געגעבען אייערע עלטערען אז זיי זאלען נאך אייך שרייבען, אז דאס האט ער אליין זיך „מקריב" געווען און געפאהרען איך ברענגען.

— אבער וואס פארא אינטערעס האט ער־דערבי?

— איך דארף דאס נישט אייך דערצעהלען.

— איהר האט שוין דאס געדארפט פערשטייך איהר קענט דעם דאזיגען פערשוין זעהר גוט און איהר דארפט וויסען אז ער האט נאך בשום אופן נישט העזגעגעבען פון אייך, העלען, ער האט זיך א וואָרט געגעבען, זיך אליין געשוואוירען או ער מוז איהר בעזיגען און ווען ער זאל אפילו וויסען מעג־שען צו הרגענען, וועט ער קאנסעקווענט געהען צו זיין ציל.

— אויב דאס דרינגט ארויס אויס זיינע ליבעס געפיהלען... האט העלען ווי פערשעהמט געזאגט.

פריצי איז אויפגעשפרונגען פון זיין ארט, ער איז געווארען אזוי אויפגערעגט ווי דאס האט נאך קיינמאל ביי איהם נישט פאסירט.

— צום טייוועל! הונדערט טויזענדמאל, גלויבט איהר נאך אין די ליבעס־געפיהלען פון דאזיגען אויסוואורף.

— ער קען זיין ווער ער וויל, אבער אין זיינע געפיהלען האב איך נישט קיין רעכט צו צווייפלען איך קען מיט דער גאנצער קאטעגארישקייט אפ־ווארפען זיינע ליבעס־ערקלערונגען אבער...

— איהר קענט? פערשטייט זיך או איהר קענט, אבער לויט אייערע רייד זעה איך אז איהר וועט דאס נישט טון. דעריבער האב איך נישט קיין רעכט איבער אייך צו שרייען, און מיט אייך צו דיספוטירען, איך פרעג אייך קלאר און אפען: וואס פאר אנ'ענטפער וועט איהר געבען בעהמען?

— איבערגעסט האט שוין איצט העלען גזאגט אביסעל דרייסטער, ווייסט איהר זעהר גוט ווי שטארק היינריך האט זיך בעמיהט פטור צו ווערען פון מיר באך איידער מיר זענען אוועקגעפאהרען פון דייטשלאנד, און באך דאן ווען מיר זענען אהער געקומען, ערשט דאן, פריצי האט איהר דאס גע־מוזט זיין דער, וועלכער האט זיך אונטערגענומען אויפצוקלערען דאס מיספערשטענדניש צווישען מיר און היינריכ'ן, אין דער אמת'ן געזאגט, איז דאס נישט קיין מיספערשטענדניש, ווי איהר האט דאס אנגע־רופען, נאר א זעהר קאמפליצירטער ענין.

— הייסט דאס, אז איהר האט חרטה דערויף, וואס איהר האט צוגעזאגט מיר און היינריכ'ן?

(פארטזעצונג קומט).

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג
8
כה
תמוז תרצ"ד

יולי
זון-אויפגאנג 3.25
זון אונטערגאנג 7.57

פערשארפטער שטרייק פון די סעזאן-ארבייטער

גרויסער מיטינג פון די שטרייקענדע. — געבילדעט א צווישען=פעראיינס-שטרייק-קאמיסיע. — אולטימאטום פון דער לאדזשער שטאט-פערוואלטונג

(2) נעכטען אינדערפריה איז פארגעקומען א גרויסער מיטינג פון די שטרייקענדע סעזאן - ארבייטער אין לאקאל פון קלאסען פעראיין אויף פאדלעשנע 26.

מחמת דעם, וואס אויפן מיטינג זענען געקומען כמעט אלע שטרייקענדע סעזאן ארבייטער איז דער צאהל פון אנ'ערך 5000 מאן, און מחמת דער ענגשאפט אינם לאקאל, זענען די בעראטונגען פאר געקומען אין 3 פאזען.

נאך דער אדורכגעפיהרטער דיסקוסיע האבען די ארבייטער מסכים געווען אויפן בילדען א צווישענפעראיינס שטרייק קאמיסיע' וועלכע זאל איבערנעהמען די אנפירונג פון דער גאנצער אקציע, מיט דעם תנאי אבער, אז די קאמיסיע זאל נישט האבען קיין רעכט פון דעציזיע, וואס דאס געהערט בלויז צום גאנצען כלל סעזאן-ארבייטער.

נאכ'ן מיטינג איז אין לאקאל פון „פראצא" (גלובנע 31) פארגעקומען א קאנפערענץ פון דער קאנסטיטואירטער צווישענפעראיינס שטרייק קאמיסיע אין בעשטאנד פון וועלכער עס זענען אריין פארשטייער פון קלאסען פעראיין, פון קאנאליזאציע—ארבייטער-פעראיין, פון „פראצא", כ.ד., ז.ז.ז. און פון קארטעל.

עס זענען אנגענומען געווארען א רייהע בעשלוסען בנוגע דער ווייטערדיגער שטרייק אקציע.

עס איז פעסטגעשטעלט געווארען די נויטווענדיגקייט פארטצוזעצען דעם קאמף וועגען הע=כערען דעם טאג-לוין און פערגרעסערען די צאהל ארבייטס=טעג אין דער וואך, און ווי אויך וועגען שליסען א קאלעקטיווען אפמאך.

וואס שייך דעם פערלויף פון שטרייק גופא, איז שוין די ארבייט געווארפען געווארען אויף אלע שטחים פון די עפענטליכע ארבייטען. ווי מיר זעהען, אלזא, האט זיך דער שטרייק פון די סעזאן ארבייטער פערשארפט, ווייל עס איז בעשלאסען געווארען צו קעמפן ביזן דערגרייכען א פאזיטיוון רעזולטאט. פון דער צווייטער זייט — מחמת דער פער'עקשנטער שטעלונג פון דער שטאט פערוואלטונג—קאן מען זיך גישט ריכטען אויף א שנעלער ליקווידירונג פונם שטרייק.

* * *

(—) ווי מיר דערוויסען זיך, האט די לאדזשער שטאט פערוואלטונג ארויסגעגעבען א פאראדרדנונג, וואס פאדערט אז די שטרייקענדע סעזאן ארבייטער צו שטעלען זיך צו דער ארבייט שפעטסטענס דאנערשטאג דעם 12 ד.ח. ביז 8 אין דער פריה.

אויב די שטרייקענדע וועלען זיך ביז צו דעם דאזיגען טערמין נישט שטעלען צו דער ארבייט, וועט די לאדזשער שטאט פערוואלטונג האלטען דעם אפמאך מיט די ארבייטער פאר אנ'אויפגעלייזטען צוליב זייער שולד.

נעכטען האבען זיך שוין וועגען דעם ענין בעוויזען מעלדונגען אויף אלע ערטער, וואו עס ווערען געפיהרט די שטאטישע ארבייטען.

פאסט=קעסטלעך אויף די באהן-פעראנען

(א) דעם היינטיגען חודש וועלען צו דער בעקוועמליכקייט פון די רייזענדע באהן-פאסאזשירען אינסטאלירט ווערען אויף די לאדזשער פעראנען פון קאלישער און פאבריקס-באהן ספעציעלע בריף קעסטלעך.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. פאטאש פלאץ קאשטשעלני 10), א. כארעמוא (פאמארסקא 12), ע. מילער (פעטריקאווער 46), מ. עפשטיין (פיעטריקאווער 225), ז. גארטשיצקי (פשעיאזד 59 אנטאניעוויטש (פאביאניצקא 50).

די גנבים ווערען נאך כיטרער ווערען...

(2) אין דער פראצאווניע פון ישראל פעפער, אויף פילסודסקיעגא 42 האבען גנבים ארויסגעגנב'עט 2 זילבער-פוקסען אין דער ווערט פון 1,500 זלאטעס.

מילער און שמידט פון קאטאוויץ

געכאפט די צוויי פראמינענטע לייטע

(2) נאך א לאנגערען אבסערווירען און קודם נאכיאגען זענען נעכטען געכאפט געווארען אין לאדז אויף פ.א.וו.-גאס די צוויי בעקאנטע קאטאוויצער גנבים: אטטא מילער און הוגא שמידט. זיי זיצען שוין.

געפלומפט פון ביידע צדדים

ס'לוינט זיך שוין נישט צו שאנטאזשירען אויך...

(2) יאן פזשעלענק האט זיך אינטערעסירט דערוואוסט, אז ראמאן וויאדערסקי „ראמאנסירט" אויף דער זייט מיט א פרעמדער ווייבעל, און פערדראסען אזוי אדום זיין אייגען ווייב, מאריאנבא.

איז ער אוועק צו ראמאנען, און געזאגט: — וועסטו מיר, פאניע ראמאנ'ע געבען 100 גילדען וועל איך מאכען א שווייג...

האט ראמאן נישט געהאט קיין חשק דער שלום בית זאל געשטערט ווערען, האט ער ארויסגענומען 100 גילדען, און געזאגט בא— בעהם אייז א פארציע שטומעניש...

צוגעגעבן... דאס געלד, איז יאן פזשעלענק אוועק צו מאריאנבא'ן און געזאגט: — פאני מאריאנבא, אז צעהלען א וואזשנעם סוד וועגען דעם ליבהאבער ראמאן...

האט מאריאנבא ארויסגענומען 50 זלאטעס, און איהם געגעבען.

יאן פזשעלענק האט איהר דאן אלץ דערציילט מיט אלע פשטשעוקעס געגויע און פינקטליך, ווי פאר 50 זלאטעס...

פערשטייט זיך, אז ראמאן האט באך דעם, ווי ער איז „געגאנגען פערשיט" בישט געהאט צו לעקען קיין האניג פון זיין אשה דער מרה מאריאנבא.

ס'האט זיך געמאכט וואזשנע לעבעדיג און לוסטיג.

איז ראמאן אוועק אין דער פאליציי און דערציילט וואס ס'איז געשעהן מיט'ן איהם און מיט דעם מסור, און דער פועל-יוצא דערפון איז געווען, אז יאן פזשעלענק האט בעקומען פון געריכט א ווהאק — א יאהר צו זיצען.

עס פערקלענערט זיך געוואלטיג דער ווערט פון די עקספארטירטע סחורות

(אג) די פראגע פון עקספארט פון טעקסטיל-סחורות האט איצט פאר לאדז א ערשטראנגיגע וויכטיגקייט. דער אינערליכער מארק איז אזוי צוזאמענגעשרומפען, אז עס לאזט זיך שטארק פיהלען די פראדוצענטען און זיי זוכן דעריבער עקספארט מעגליכקייט, בכדי צום סוף דעקען די היזקות, וואס זיי ליידען אויפ'ן אינערליכען מארק. דער ווערט פון די עקספארטירטע *סחורות* פערקלענערט זיך אין משך פון די לעצטע דריי יאהר פסדר. אזוי האט מען אין יאהר 1931 עקספארטירט 7 טויזענד טאן, 1932 – 5 טויזענד טאן און אין 1933 4 טויזענד טאן. אין 1931 איז עקספארטירט געווארן פאר 63 מיליאן זל. אין 1932 פאר 36 מיליאן און 1933 פאר 32 מיליאן זל.

עס דארף נאך בעמערקט ווערען, אז דער עקספארט פון קאנפעקציע געפינט זיך אין א פער העלטניסמעסיג גוטער לאגע. דאס איז דער צווייג פון דער טעקסטיל=אינדוסטרי וועלכער עהאבערט כסדר נייע מערק און ארבייט אמאינטערעסאנטסטען.

ביים עקספארט פון טעקסטיל-סחורות בעמערקט זיך נאך א כאראקטעריסטישע ערשיינונג: עס פערקלענערט זיך שטארק דער ווערט פון די עקספארטירטע סחורות. אין יאהר 1932 זענען עקספארטירט געווארען 3 טויזענד טאן סחורה אין ווערט פון 25 מיליאן זל. אין יאהר 1933 זענען עקספארטירט געווארען 4 טויזענד טאן אין ווערט פון נאר 15 מיליאן זל. אלזא ביי א פערגרעסערונג פון עקספארט אויף 1000 טאן האט זיך דער ווערט פערקלענערט אויף גאנצע 10 מיליאן זל.

ארעסטירט פאר א מאלווערזאציע איז טאבאק-הורטאווניע

(א) פאליציי האט ארעסטירט דעם הויזבעזיצער אדאם זשעלינסקי (פון ניי-זאשעווסקא 10), וועלכער איז געווען לייטער פון די טאבאק-מאנאפאל=הורטאווניקעס אויף נאווא=זאדשעווסקא 10 און אויף שרודמיעסקא 10.

פארן פיהרען „נישט אין ארדענונג" די הורטאווניקעס איז זשעלינסקי דעם 1 יולי ה. י. דערוויטערט געווארען פון זיין אמט, און שפעטער האט ער נאך אויסגענארט ביי א הורטאווניע-בעאמטען 20,000 זל. מאנאפאל-געלד.

SAFE jest najpewniejszem miejscem przechowywania posagu Twojej córki

די טריקאטאזש=אינדוסטריע מאכט פארברייטונגען צום ווינטער=סעזאן

(א) אין דער טריקאטאזש-אינדוסטריע האט זיך דער זומער שוין פערענדיגט. הגם מען האט גערעכנט, אז דער זומער=סעזאן וועט זיך פערציהען ביז אין דער העלפט פון חודש יולי, האבען זיך אבער די ערווארטונגען צוליב די לעצטע וועטערען נישט פערווירקליכט. צוליב דעם נישט גינסטיגען פערלויף פון סעזאן, זענען אויף די לאגערן געבליבען בעדייטענדע זאפאסען טריקאטאזשען.

אין איצטיגען מאמענט טרעטען שוין די פראדוצענטען צו צו די פארברייטונגען פון ווינטער-סעזאן. דערווייל איז נאך שווער פאראויסצוזעהען ווי אזוי דער קומענדיגער ווינטער-סעזאן וועט אויסזעהן. די פראדוצענטען האבען דערווייל אבגעלעגט דאס פעסטשטעלען די פרייזקוראנטען אויף צוויי וואכען, ווייל די לאגע אויף די מערק פון רויהען מאטעריאל און וואל איז נישט קיין איינהייטליכע און די פרייזען פון די דאזיגע רויהשטאפען ווייזען אויס א שוואכע טענדענץ.

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוואכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.
אלע ארט אנאליזען.
נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג
פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פרייזען.

Dr.
Wołkowyski
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02
נעהמט אן אין הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע
נעמט אהן פון 8—12 בייטאג, 4-6 און פון 7-9.

Dr. med. Trepman
צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90
ספעצ. פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענערשוואכע אויך אלע ארט אנאליזען נעהמט אן פון 8—12 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 8—1. בעזונדערע ווארטע-זאל פאר פרויען.

קלאנג-קינא=טעאטער
„ROXY"
20 נארוטאוויטשא 20

א נייעס
איז דער פילם=פראדוקציע!!
א פילם, וואס יעדער איינציגער יוד מוז עס זעהען!
ריזען ערפאלג! לעצטע 2 טעג!
זאב זשאבאטינסקי
רעדט צום ערשטען מאל אויפ'ן פילם=עקראן
גרויסע אילוסטרירטע פילם=רעדע אויף יודיש א. ג.
לאזט אריין יודען קיין ארץ=ישראל
דער פילם איז רייך אילוסטרירט מיט פערשידענע מאפען, פיגורען, ארץ-ישראל-בילדער, לאנדשאפטען ווי אויך פיל היסטארישע דאקומענטען.
היינט, זונטאג פון 12 א זייגער בייטאג
צו בילליגע פרייזען.

נאכן טויט פון ח. נ. ביאליק

א טרויער-זיצונג אין העלענובעק

אין צוזאמענהאנג מיטן פלוצלינגען טויט פון חיים נחמן ביאליק נ"ע איז דאנערשטאג אין אוונט פארגעקומען אין אינטערנאט און פערמע אין העלענובעק א טרויער-זיצונג מיט די קינדער פון דעם אינטערנאט און פערמע און מיט די שילער פון די אגראנאמישע קורסען — מיט דער בעטייליגונג פונם פרעזעס ה' מ. ח. רומקאווסקי, ראבינער ד"ר ש. סימון און דיר. ז. מאנהיים. נאכן פארטראג פון ד"ר סימון, וועגען די גרויסע אבדה, וואס דאס יודישע פאלק האט געליטען און וועגען דעם שאפען פון אונזער נאציאנאלען דיכטער — האט ה' מ. ח. רומקאווסקי — דערמאנט געלעגענהייט-ליך דעם בעזוך פון ביאליק'ן אין אינטערנאט און פערמע אין העלענובעק ביי זיין לעצטען זיין אין פוילען, — און האט אויפגעפאדערט די קינדער טריי זיין דער גרויסער ירושה, וואס ח. נ. ביאליק האט איבערגעלאזט דעם יודישען פאלק. אלס צייכען פון טרויער וועט אין טאג פון דער לוויה פונם דיכטער נישט פארקומען קיין למודים. אויפן אנשטאלט אין העלענובעק איז ארויסגעהאנגען געווארען א טרויער-פאהן.

א מיידעלע מיט א זויג-קינד

זענען פון א שטויס מיט א ראווער דער'הרג'עט געווארען

(2) אויפ'ן שאסטע לעם קאלושעק איז פעהער בעקטען בייטאג געגאנגען די 12-יעהריגע סטא-ניסלאווא שווערשטש און געטראגען אויפ'ן האנד איהר 2-חדשים'דיג ברידערל.

פלוצים איז פון הינטען אויף איהר ארויפגע-פאהרען א ראווער, אויף וועלכען עס זענען געזעסען די 2 יונגע שקצים סטאניסלאוו מיעדזשינסקי און קאזשימיעזש ברושעווסקי.

דער ראווער האט אזא שטארקען שטויס געטאן דאס מיידעלע, אז זי איז צוזאמען מיט'ן קליינעם ברודער אריינגעפאלען אין א דערבייאיגער טיפער גרוב, און די זענען ביידע אויפ'ן ארט דער'הרגעט געווארען.

די ראווער-פאהרער האבען נישט געליטען.

היינט הויבט זיך אן אין לאדז

די אבאנאמענטען-אקציע פארן „טעאטער-לעקסיקאן"

ווי מיר האבען שוין געמעלדעט, פערברענגט איצט אין אונזער שטאט אונזער בן-עיר און מיט-ארבייטער, דער בעקאנטער זשורנאליסט זלמן זיל-בערצווייג, רעדאקטאר פון „לעקסיקאן פון יודישען טעאטער".

זילבערצווייג פארט איינגיכען אפ קיין אמע-ריקע, כדי צו זאמלען מאטעריאלען און ארויסגעבען דארט דעם דריטען, לעצטען באנד פון זיין קאפי-טאל ווערק „דעם טעאטער לעקסיקאן".

אין אונזער שטאט איז רעד. זילבערצווייג געקומען אין צוזאמענהאנג מיט א גרויסער פייע-רונג, וואס ווערט די טעג איינגעארדענט לכבוד דער דערשיינונג פון צווייטען באנד פון זיין „לעק-סיקאן". דער צווייטער באנד, וואס איז ערשינען מיט 2 וואכען צוריק אין ווארשע, ענטהאלט פונקט אזוי ווי דער ערשטער 800 עמודים גרויסען פאר-מאט, מיט הונדערטער ביאגראפיעס און מאנאגרא-פיעס, רייך אילוסטרירט, ארויסגעגעבן אויף א לוק-סוס אופן ווי זעלטען וועלכעס יודיש בוך. עס איז ממש שווער צו גלויבען, אז אזא גרויס ווערק, אזוי שעהן ארויסגעגעבען, איז דערשיגען אין פוילען און דערצו נאך אין אזא שווערן מאמענט ווי עס לעבט איצט איבער דער יודישער ביכער מארק.

אזוי ווי דער צווייטער באנד איז געדרוקט נאר פאר אבאנענטען, האט זיך אין לאדז געגרינ-דעט א קאמיטעט פון אייניגע געזעלשאפטליכע עסקנים, וואס האט זיך געשטעלט די אויפגאבע צו שאפען צווישען דער היגער יודישער אינטעליגענץ און קולטור-ליבהאבער א צעהנדליג אבאנענטען פאר אלע דריי בענדער פון זילבערצווייג'ס „טעא-טער-לעקסיקאן". די אבאנענטען בעקומען תיכף אויפ'ן ארט ביידע בענדער פון „לעקסיקאן", וואס קאסטען 42 זלאטעס. א פארשטעהער פון קאמיטעט רעד. אליהו בארוכין און רעד. זילבערצווייג וועלען די טעג בעזוכען די עווענטועלע אבאנענטען.

מיר ערווארטען, אז דאס יודישע קולטורעלע לאדז וועט זיך זיכער ווארים אפרופען און אבאני-רען דעם „לעקסיקאן". די 20 יאהריגע, פון דער אלוועלטליכער יודישער קריטיק אנערקענטער מיה-זאמער ארבייט פון אונזער בן עיר זלמן זילבער-צווייג, און גלייכצייטיג צוגעבען דערמיט מוט און מאטעריעל מיטהעלפען, אז עס זאל וואס שנעלער דערשיינען דער דריטער, לעצטער באנד פון דע-זינען מאנומענטאלען ווערק וועגן יודיש טעאטער.

פון יודישען טעאטער אין פילהארמאניע

היינט, זונטאג, 2 גרויסע פארשטעלונגען צו בילינע פרייזען. ערשטע 12 פריה און צווייטע 9,30 אוונט די שטארק אויסגענומענע אפערעטע „דער בלינדער פאיאץ" מיט בנציון וויטלער און יבבד זילבערג אין די הויפטראלען. ס'בעטייליגט זיך אויך דער געקליבענער אנסאמבל.

דאס אויסטויש אין לאטעריע-קאנטאר

א. פ.

סאמועל ווייינבערג

אינהאבער: ס. ווייינבערג און ס. האסמאן

איז געווארען איבערגעטראגען אויף

60 פיעטריקאווער 60

בעזיצט נישט קיין פיליע.

לאסען צו דער צווייטער קלאס שוין צו בעקומען.

ראטעוועט אייער געזונד!

קראנקע אויף רופטורען (ברוך-קראנקהייטען)

ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-גומי-באנדאזשען פון מיין מעטאדע העלפען ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעס פון אלע מינים ברוך-קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

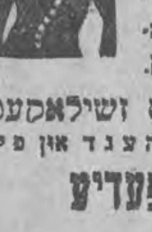

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספע-ציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך-באנדאזשען. אויף אויסגעקרימטע רוקען-ביין (הויקערס) ארטאפעדישע הייל-גארסעטן אויף ביינער-שווינדזוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטא-פעדישע הייל-אפאראטען אויף פלאטפוס.

ספעציעלע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלען, אויף זשילאסעס. – גומי-זאקן לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס

ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל-ארטאפעדיע

Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אויס לעמבערג

לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא)

(פראנט פארטער), טעל. 177-09 נאהענט פון לאדזער פאבריקס-באהנהויף

בעמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איזאוגבעדינגט נויטיג.

צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק-בריף.

(אין זגערזש אויף טלאמאצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

רעפערטוארן-טעאטער „ראזמאיטאשטשי" ציגעל-גאס 27 טעל. 112-25

לעצטע 2 געזעגנונגס-פארשטעלונגען פון

אלעקסאנדער גראנאך

היינט זונטאג 2 פארשטעלונגען נור 1 זל.

אלע בילעטען

היינט זונטאג 4.30 נאכמ.

אלע בילעטען נור 1 זל.

די געלע לאטע

היינט זונטאג 9.30 אוונט

הנחה-פארשטעלונג

אלע בילעטען נור 1 זל.

די געלע לאטע

אקטועלע צייט-פיעסע אין 4 אקטען פון ד"ר פרידריך וואלף.

מארגען מאנטאג 9.30 אוו. געזעגענט זיך אלעקסאנדער גראנאך מיט לאדז

2 גרויסע פארשטעלונגען 2

אין 1 אוונעבד

1) די געלע לאטע

2) פאוסט

אלעקסאנדער גראנאך אין דער ראל פון מעפיסטא.

3) שיילאק

די 2 גרעסטע קרעאציעס מיט וועלכע אלעקסאנדער גראנאך האט ערא בערט די גאנצע טעאטער-וועלט אין די דייטשע שפראך.

12 טויזענד דאלאר האבען געוואונען

די לאדזער פייערלעשער אויף א דאלארובקע

(א) בשעתו האט דער פערשטארבענער קא-מענדאנט פון די לאדזער פייערלעשער ה' אלפרעד גראהמאן איינגעקויפט פאר די לאדזער פייער-לעשער דאלארובקעס, צווישען וועלכע ס'האט זיך אויך געפינען די אבליגאציע נומער 1,147,031 ביי דער לעצטער ציהונג האט דער דאזיגער נומער געוואונען 12 טויזענד דאלאר, וועלכע ווערען אויס געצאהלט לויט דעם קורס פון 8,90, אזוי ארום וועלען די לאדזער פייערלעשער בעקומען 106,800 זלאטעס.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי — — — —	85.50
3 פראצענטיגע בודאוולאנע —	44.15
4 " דאלארובקא —	52.75
7 " סטאביליזאציע (אמ.)	67.38
5 " ווארשאווער ס.-ב. 1934	57.25
5 " " לאדזער	49.75
ענגלישער פונט — — —	26.77
דאלאר אפיצ. 5.28,50 נישט אפיצ. —	5.25
גאלד-דאלאר — — — —	8.91
גאלד-רובל — — — —	4.60
דייטשער מארק — — —	1.95

די שטארקסטע שטוהל-פערהאלטונג

היילען שנעל די פלאנצונגס-פיגולקעס KOWENA (Cauvin'a) ביליגע און אנגענעהמע אין געברויך.

א שאכטעלע ענטהאלט 30 פיגולקעס 2.50 זל.

צו בעקומען אין אלע אפטייקען.

DR.

L. Czarnożył

האט זיך איבערגעצויגען אויף

62 פיעטריקאווער 62

און ארדינירט איצט אין טשעכאטשינעק

ווילע קאשטשושקא

Dr. HELLER

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט, זונטאג פון 11–2 מיטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פרייזן

אראראט-פארשטעלונג אבגעלעגט

די גרויסע אראראט-פארשטעלונג, וועלכע האט נעכטען געזאלט פארקומען אין העלענאוו, איז צוליב'ן שלעכטען וועטער אבגערופען געווארן אויף שבת דעם 14 ד. ח.

דער אראראט וועט ספעציעל קומען פון ציעכאטשינעק אויף איין טאג טאג קיין לאדז, כדי זיך צו בעווייזען אין רעקלאמירטען פרעכטיגען פראגראם, אין דער גרויסער לאך-מאניפעסטאציע א. נ. „אויף טיש און אויף בענק".

אלע געקויפטע בילעטען זענען גילטיג.

היינט שפילט אררט אין קוטנא, מאנטאג, דינסטאג אין פלאצק, מיטוואך דאנערשטאג אין וולאצלאוועק, פרייטאג – ציעכאטשינעק.

און פון דארט צוריק קיין לאדז.

עלעקטריש ליכט אין די לאדזער גאסען אנשטאט די גאז-לאמטערנעס

(2) אויפ'ן יסוד פון א פעראָרדנונג פונ'ם רעגי-רונגס-קאמיסאר, איבזש. וואיעוואדזקי, איז די לאדזער עלעקטראווניע צוגעטראטען צו אינסטאַ-לירען עלעקטריש ליכט אין א רייה גאסען פון מיטען שטאט. וואס ווערען לעת עתה בעלויכטען מיט גאז.

אין אלגעמיין זאלען עלעקטריפיצירט ווערען 15 קילאמעטער גאסען.

אין דער ערשטער רייה זענען די ארבייטען אנ-געהויבען געווארען אויף דער לעגיאנען-גאס און אויף זשעראמסקיעגא.

דער עניו וואהל - פראטעסטען

איז נאך נישט ערלעדיגט געווארען

(2) אין שייכות מיט די קלאגען, וואס האבען זיך בעקטען פערשפרייט אין דער שטאט, דאס דער וואיעוואדע ה' האוקע-נאיואק האט בעשטעטיגט די וואהל-בעגרעניצען-בעצירק 6 און 8 אין קהלה-ראטע-וואהלען, דערוויסען מיר זיך פון א מאסגעבענדער קוועלע, דאס די דאזיגע קלאנגען שטימען אבסאלוט נישט מיט דער ווירקליכקייט.

אין דער לויפענדער וואך זאל ערשט דער וואיעוואדע בעטראכטען די בעליגטע פראטעסטען און דאן ערשט וועט פאלען די דעצידיע.

זעלבסטמארד פון 2 מיידלעך

(2) נעכטען האט פאגאטאוויע ערטיילט ערשטע הילף 2 מיידלעך, וועלכע זענען בעגאנגען זעלבסטמארד:

אויף באלוטער מארק 3 האט זיך אנגעטרונ-קען מיט א געמיש פון קארבאל און יאדינע די 18-יעהריגע אסתר זשיטניצקא. די סיבה איז נישט פעסטגעשטעלט געווארען.

אויף זאקאנטנא 63 האט זיך ווידער געסמ'ט די 25 יעהריגע אניעלא וואלטשאק.

די ביידע האט מען אין א געפעהרליכען צו-שטאנד אפגעפיהרט אין ראדאגאשטשער שפיטאל.

„נישט שטענדיג בעשעפטיגטע“ ארבייטער וועלען קענען גענייסען פון רעכט צו זיין פערזיכערט אין דער קראנקען-קאסע

ווי מיר האבען שוין געשריבען, האבען די א. ג. נישט שטענדיג בעשעפטיגטע ארבייטער ווי טרעגער, פליישער א. א. מיט'ן איינגיין אין קראפט פון ביזעם געזעץ פון סאציאלע פערזיכערונג, פערלוירען דאס רעכט אויף פערזיכערונג.

דער ראט פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען אין לאדז האט גלייך אונטערגענומען ענערגישע שריט כדי אפצושאפען די גזירה. א דעלעגאציע פון די ה"ה ראטמאן, האלענדערסקי, סטאלארסקי און ראטמאן לעוו פון ווארשע, האבען איינציגע מאל איבערגעגעבען וועגען דעם ענין אין ארבייטס-מיניסטעריום, און האבען בייגעלעגט וועגען דעם ענין ענטשפרעכענדע מעמאריאלען, די דעלעגאציע האט בעקומען א תשובה פון ארבייטס-מיניסטעריום אז דער ענין וועט ערלעדיגט ווערען פאזיטיוו.

פאריגע וואך, איז ענדליך אנגעקומען א צירקולאר פון ארבייטס-מיניסטעריום, וועלכער פאדערט אויף דעם היגען פערזיכערונגס-אמט, אדורכצופיהרען די פערזיכערונג פון די אויבענדערמאנטער קאטעגאריע ארבייטער.

דאנערשטאג, איז ביים וויצע דירעקטאר שוסטער, פארגעקומען א קאנפערענץ, מיט די פעראייבען פון טראנספארט און פליישער און ראט פון די פראפ. פעראיינען, מצד דעם פליישער-פעראיין זענען געווען פערטרעטען די ה"ה סטאלארסקי און קארפעל, מצד דעם טראנספארט די ה"ה ראזענבערג און קירשענבוים און מצד דעם ראט פון די פראפ. פעראייבען ראטמאן האלענדערסקי.

אויף דער קאנפערענץ איז גענוי ארומגערעדט געווארען די טעכנישע אופנים פון דורכפיהרען די פערזיכערונג און ס'איז געשלאסען געווארען א גענערעלען אפמאך, אזוי ארום וועלען די טרעגער, פליישער און באהן-נומעראוועס שוין פון 16-טען ד. ח. זיין פערזיכערט אויפ'ן פאל פון קראנקהייט.

פאר די דאזיגע ארבייטער, וועלכע פערדינגען זעהר ווייניג, און געפינען זיך אין א שווערע מאטעריעלע לאגע איז עס זעהר א וויכטיגער דערגרייכונג.

אויף די פערזאמלונגען, האבען די ארבייטער אויסגעדריקט זייער דאנק און אנערקענונג דעם ראט פון די פראפ. פעראייבען און בעזונדערס דעם ראטמאן לעוו פון ווארשע, וועלכע האבען אוועקגעלייגט פיל מיה און כחות, כדי דעם ענין צו דערפיהרען צו א פאזיטיווען רעזולטאט.

די „שרעק פון פאביאניץ“ האט נעכטען בעקומען א פסק דין 7 חדשים צו זיצען

(2) דער 29-יאהריגער וואנטוך-ביק און כוליגאן באלעסלאו צירא, איז געווען דער יעגער, וואס האט צוזאמען מיט זיבעם א קאלעגע, לאסקי, א לאנגע צייט שוין טעראריזירט די פאביאניצער איבוואוינער.

וואס ער האט נאר אריינגעשטעקט זיין נאז איז געווען בישט גוט — און עס האט געשמעקט מיט קלעפ, מיט סקאנדאלען און מיט „שאר ירקות“... בעכטען איז דער דאזיגער „זיידענער יונגער“ יאנטשיק, וועלכער האט נישט בחנם אוודאי געטראגען דאס צונעמעניש „פאסטראק פאביאניץ“, געשטעלט געווארען פאר'ן היגען קרייז-געריכט, אלס בעשולדיגטער אין שלאגען און בעליידיגען א פאליציאנט.

ער האט דערפאר בעקומען אן אורטייל — 7 חדשים טורמע

א סברא אז פאביאניץ וועט איצט פריער אפעטעמען.

געגנב'עט א טשעק און געלאזען איהם אין פערקעהר

(א) פאר גנב'ענען א טשעק און לאזען איהם אין פערקעהר איז פערמשפט געווארען אויף 10 חדשים תפיסה א געוויסער יוזעף קרוליקאווסקי פון זדונסקא וואלא.

דער אלגעמיינער בעקלייד-פעראיין אין א נייעם לאקאל

דער בעקלייד-פעראיין, בזשעזשינער 5, האט זיך אריבערגעטראגען אין א נייעם גרעסערען לאקאל אויף ווסכאדניא 50.

אונטערן פארזיץ פון ה' סאמעלסאן איז פארגעקומען זונטאג פארגעקומען די פייערליכע דערעפנונג פון נייעם לאקאל. אין נאמען פון ראט פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען האט בעגריסט ה' סטאלארסקי, פון לאדזשער אמ: פועלי ציון ה' בראנד. נאך דעם ווי דער פעראיינס-סעקרעטאר ה' לאוועגדא האט גערעדט וועגען די נאהענטסטע אויפגאבען פון די בעקלייד-ארבייטער, איז די פייערליכע דערעפנונג געשלאסען געווארען.

„די וואלפורגיס-נאכט“ אין העלענאוו

צוליב דעם גרויסען אינטערעס, וואס דער גלענצענדער קאנצערט פון „הזמיר“ אין העלענאוו האט ארויסגערופען, האט די פערוואלטונג פון „הזמיר“ בעשלאסען אין משך פון היינטיגען זומער איינצוארדנען נאך עטליכע קאנצערטען, כדי אויף אזא אופן צו ערמעגליכען די ברייטע מאסען זיך צו בעקענען מיט די בעריהמטעסטע מוזיקאלישע ווערק. דער נאהענטסטער קאנצערט וועט פארקומען דעם 17. יולי און נעמט ארום צוויי גרויסע מייסטערווערק.

אלס ערשטען נומער פון פראגראם וועט דער ארקעסטער שפילען די מעלאדישע 5-טע סימפאניע פון טשייקאווסקי אונטער דער לייטונג פון בעריהמטען דיריגענט ס. פיעטרושקא.

אלס צווייטער נומער וועט געגעבען ווערען די בעליבטע פאעמע פאר כאר, סאליסטען און ארקעסטער פון מענדעלסאן „די וואלפורגיס-נאכט“. דיריגירען וועט דער בעליבטער מוזיקער פראפ. י. זאקס.

מאדע. ברוד-קראנקע' קריפעל!
ליידענדע אויף פערשידענע ביין-פערקריטונגען פון גוף (הויקערס)!

נאך לאדז איז געקומען צום ערשטען מאל דער אמת'ער וועלט-בעריהמטער ספעציאליסט
Ortoped Natan Rapaport
פון וויען מיט לאנגיאהריגער פראקטיק און נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אוונד
אין לאדז, פילסודסקיעגא 23 №
(פריהער וסכאדניא 28)
ברוך-ליידענדע! איהר קענט געזונד ווערן אהן בלוטיגע אפעראציעס ראטעוועט אייער געזונט כל-זמן ס'איז נאך צייט, ווייל דער ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען-קאפ, די קישקעס ווערען פערדרעהט און מ'קען בראנדיג ווערען.
א הילף און א רפואה! דורך מיין מעטאדע ערפונדענע ספעציעלע הייל-באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די גרעסטע פערנאכלעסיגטע ברוכען און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע ביי באנאנגס.
ברוכען. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל-אפאראטען נאך דעם סיסטעם פון פראפעסאר ד"ר האפא, ד"ר העססינג און קאללאט. געגען אלערליי פערקריפלונגען, פערקרימטע פיס ווי אויך שמערצענדע פלאט-פיס, פאר אמפוטירטע אינוואלידען אמעריקאנישע קונסט-פיס (סאלאן-ארבייט).
פאר דאמען נאך אפעראציעס קינסטליכע ברוסטען.
ביים ארפלאזען זיך פון מאגען, קישקעס און געבירט-מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל-באנדאזשען לויט דעם סיסטעם פון פראפ. ד"ר גלענארד.
געדענקט די אדרעס:
ארטאפעדישע אנשטאלט 23 פילסודסקיעגא 23.

וויכטיג פאר דאמען
נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגעמאכט די עלטעסטע
היטען!
אויף גאנץ ניי און אויף נייע היטען צו 3.50
געדענקט די אדרעס
Modystka
„TOLA“
23 Zawadzka 23

שלאסעריי-ארבייטען!
ווי אויך אויספאנענישע שוויסונגען, מעטאל-בעארבייטונגען, מאשינען-טיילען
פיהרט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
קאנסטאנטינער 11/13

א העסליך בילד פון מאראלישער געפאלענקייט

(ענדע פון דער 4-טער זייט)

זאגען דער היטלעריזם. עס וואלט געווען אינטערעסאנט צו וויסען צי אויך איצט בויען זיי אויפ'ן דאזיגען מאסשטאב...

אדער נעמען מיר אזא יוליוס שטרייכער פון דייטשלאנד. וואס פאר א אוגעפערשעהמטע ליגענד און פאלשקייט! און אזעלכע מענשען בעקעמפען די יודען און דאס יודענטום אין נאמען פון דער ריינער עטיק. אט זעהט מען שוין די דאזיגע עטיק. איצט וויל דער „פיהרער“ ראטעווען די רעשטלעך פון זיין „מאראלישען“ אויטאריטעט, האט ער נישט קיין אנדערען וועג, ווי דעם וועג וואס פיהרט צו דער תפיסה אדער קאנצענטראציע - לאגער. דאס וואס איז ביז איצט געווען רעזערווירט פאר זיינע שונאים מוז איצט שנעל אפגערייניגט ווערען פאר זיינע פריינד און חברים. זיי נאר קען ער איצט דערשיסען אדערווארפען אין תפיסה — קיין אנדערע פערוועגדונג איז שוין פאר זיי נישט פארהאן. און דאס ערגסטע איז, אז דער „פיהרער“ מוז ווי א בעטלער פארן קאשטשאל אויסדרוקען זיינע הסליכע וואונדען און ווייזען: אט אזוי זעה איך אויס! מיט דער דאזיגער באנדע האב איך מיך ארויסגעלאזט ראטעווען דייטשלאנד און די איבריגע וועלט. דא האט איהר זיי: הוילע אונהיימליכע פערזעהעבישען דעגענעראטען, הולאנקעס, שיכורים — מיט איין ווארט: אבפאל. אזא דעקלאראציע גיט ער אפ פאר זיין פאלק און דער וועלט אליין — דער רעטער און ער שעהמט זיך גארנישט. פארוואס? פשוט דערפאר, ווייל אזעלכע מענשען קענען זיך נישט שעמען. שעהמעוודיגקייט איז א עטישע קאטעגאריע, און עטיק איז פאר אזעלכע פרימיטיווע בעשעפענישען פרעמד. זיי זענען נאך נישט דערוואקסען צו דער דאזיגער שטופע פון ענטוויקלונג.

אט אזוי זעהט אויס דער היטלעריזם אין איצטיגען מאמענט. אבער נישט אין דעם געהט עס. א פולשטענדיגער דורכפאל, צי נאר א קאטאסטראפאלע ערשיטערונג — דאס איז אלץ איינס פאר די דאזיגע מענשען, בעזונדערס פאר די, וואס קומען נישט דירעקט אין בעריהרונג מיטן דאזיגען שגעון. מען קען אפילו זאגען, אז אן'ערשיטערונג איז א שמערצליכערער סוף, ווי דאס פערשווינדען. אזא ערשיטערונג בעדייט א לאנגזאמע גסיסה און שרעקליכע קוואלען און אין ביי-סענדער חרפה, אין אזא חרפה, אז אפילו אזעלכע נאטורען מוזען זי פיהלען. נאך אזא ערשיטערונג איז שוין נישט מעגליך קיין רעגירען און עס קענען נאר זיין בלוטיגע רציחות צו פערטיידיגען די כלומרשטע מאכט. אזא מאפיע איז ארגאניש נישט פעהיג צו רעגירען. דאס איז אדורכגעפרעסען ביז צום מארך פון די ביינער מיטן סם פון בגידה. היינט פערראט רצחם נגרינגען, מארגען וועט גערינג פערראטען היטלערן. אזעלכע טיפען — פרעסען אויף און צערפלייישען זיך גענצ-ציימיג.

אויב עס איז נאר געקומען צום ערשטען אקט, איז שוין גוט, ווייל די ווייטערדיגע אקטען וועלען אהן שום ספק באלד קומען, זיי מוזען קומען.

פון ערשטען מאמענט ווען די דאזיגע ווילדקייט אין אונזער עפאכע איז ענטשטאנען, האבען מיר באלד געוואוסט, אז זי קען לאנג נישט אנהאלטען. קיינער האט נישט בערעכענט די עקזיסטענץ פון היטלעריזם אויף יאהרטויזענטער, ווי דאס האט געטון דער „פיהרער“ אליין. מען האט געוואוסט, אז אזא אונגעהויערליכקייט קען זיך נישט טיף איינווארצלען אין א ציוויליזירט פאלק. און דאך אויף אזא שנעלען סוף האט מען נישט געקאנט בערעכענען. זאל דאס צום כבוד פון מענשליכען געשלעכט פעסטגעשטעלט ווערען, אז אזעלכע היטלעריזמען קענען זיין נאר איינמאליגע בעשעפענישען אין בוכשטעבליכען זין פון ווארט. א בעזונדער קערפער קען נישט לאנג פערטראגען געשוואלענע מכות. עס געהט צום סוף.

און אין דער דאזיגער ענדגילטיגער פאזע וועלען די ציוויליזירטע מלוכות מסתמא נישט פארטזעצען די צוזאמענארבייט מיט מענשען, וואס האבען נאר איין אוצר — תפיסה, איין ארגומענט — דעם רעוואלווער...

פון „לאפפ“

די לאדזער אפטיילונג פון „לאפפ“ האט אנגעהויבען אנ'אקציע צווישען די פארשטעהער פון האנדעלס, אינדוסטריע און באנק-אונטערנעהמונגען, אז זיי זאלען זיך פערשרייבען אלס לעבענסלענגליכע מיטגלידער פון „לאפפ“.

אזעלכע לעבענסלענגליכע מיטגלידער צאהלען אנ'איינמאליגען אפצאהל פון 150 זל. און בעקומען אויסער א לעגיטימאציע אויך א מעשענע טאוועל מיט אנ'ענטשפרעכענדער אויפשריפט.

אינפארמאציעס ערטיילט דאס ביורא פון לאדזער „לאפפ“, נארוטאוויטש 30 טעל. 106,50.

15 יאהר טורמע פאר דערהרג'ענען איהר מאן!

(2) מאריאננא קאוואלסקא פון דארף קראשעוויצא, פיעטריקאווער קרייז, האט חוץ איהר אייגענעם מאן, סטאניסלאוו קאוואלסקי, געהאט א צולאג א קאכאנעק...

האט זי אנגערעדט איהרע 2 „גוטע-פריינד“ יאן זדזשעראק און וולאדיסלאוו גאוואקאווסקי, אז זיי זאלען איהר אפרוימען דעם מאן, וועלכער איז איהר לחלוטין איבעריג.

וכך הוה — מיט א רעוואלווער-קויל האט מען סטאניסלאוו קאוואלסקין גענומען און דערשאסען.

דאס קאסט איצט מאריאננא קאוואלסקאן און יאן זדזשיראקן צו 15 יאהר טורמע, און גאוואקאווסקין — 10 יאהר.

אזא אורטייל האבען זיי נעכטען בעקומען פונם פיעטריקאווער קרייז-געריכט.

אראפגעפאלען פון א ראווער

(א) אויף זגערזשער גאס איז אראפגעפאלען פון ראווער דער 24-יעהריגער אהרן מארקעוויטש פון זגערזש און איז ערנסט פערוואונדעט געווארען. די פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט הילף.

פון „באגאטעלא“

דאס רעווי-טעאטער „באגאטעלא“, פיעטריקאווער 94 האט גרויס ערפאלג, די לעצטע רעוועלאציע-רעווי „הומאר שטארקט“ בעפרידיגט די לאדזער פיינשמעקער. יעדער נומער איז א מייסטערווערק, וואס איז דער פערדינסט פון ארטיסטישען לייטער סעמפאלינסקי. היינט קומען פאר 2 פארשטעלונגען 8 און 10 אוונד.

שרפות פון מיהלען און דארפס-ווירטשאפטען

(2) בעלעטען ביינאכט זענען אויסגעבראכען 4 גרויסע שרפות אין דערפער פון דער לאדזער וואיעוואדזטווע.

אין דארף טולזשקאוו, קאנסקער קרייז איז אפגעברענט געווארען א טייל מיהל פון לודוויק מיזעראנצע, דער היזק בעטרעפט אנ'ע"ה 30 טויזענד זלאטעס.

א צווייטע מיהל האט זיך אנגעצונדען אין דארף קאלין, קאניבער קרייז, דער היזק מאכט אויס 20 טויזענד זלאטעס.

אין דארף בלענגא, קולער קרייז, האבען אפגעברענט 3 דארפס-ווירטשאפטען. דער היזק מאכט אויס 17 טויזענד זלאטעס

אין באריסלאוויצע זאמקאווע קולער קרייז איז אפגעברענט געווארען אין דארפס-ווירטשאפט אין דעם ווערט פון 13,500 זלאטעס.

אבסאלווענטען פון די פרויען-פאך-קורסען „פראצא“ וואלטשאנסקא 17

דעם 28 יוני ד. י. האבען געענדיגט דעם

אנדולאציע קורס:

ברוידע ע., דזשאלאווסקא ט., פוקס ר., גראסקאפ מ., יוסטמאן ז., קיאווסקא ס., קאלקשטיין ר., קארן ה., קווארט ר., קאסמאן צ., מענדעלסאן ג., שימקעוויטש ר., לעווין ר. דרוקער.

גארסעטען-פאך

בינשטאק ע., האלפערן ב., יאניכאוויטש ע., קארן ד., רייכערט ק., שטוצקא ז., שנאפער ד., פראמער ס., צווערנבוים פ., בערגער פ., בינאט ד., הערשזאן ר., הירשפעלד ל., הערשמאן מ., שלעזינגער י., שטערנליכט ד., נאכימזאן ל., קרויזע פ., מארגענשטערן ד.

היטען-פוצעריי

ברוין ה., פייוולאוויטש ק., גליקסמאן ל., קאלסקא פ., קאנטאראוויטש פ., לעווי ר., מארקאוויטש ה., נאפטאלי א., ראבינאוויטש ה., שוויאטלאווסקא א., שיינוואלד ד., שלאנטשינסקא י., שעפס ג., קלאוויר פ., קושמירסקי צ., בלאנר ר.

האנד-פיצעריי:

לערער ט., פעלדמאן ג., נאכימזאן ל. פייוולאוויטש א., סוללא ד. שעמטאקאווסקא ט., הערמאן שרה. ווידערשאל ג., טיפענבאך פ. פיין ר.

וועש ארבייט

קאנשטאם ר., ראזענבוים ל. ווישניעווסקא ד. טוימאן-ראזענזאפט ס., אבראמאוויטש ל. גאלדבלום פ.

B. BRUDZINSKI

אונטער דער פירמע

אַ נייע ווייַן און שנאַפּס-האַנדלונג

11-טער ליסטאָפּאַדאַ 35

עמפּפעהלט די בעסטע קוואַליטעטן אינ- און אויסלענדישע ווייַנען. מאַנאָפּאָל-שנאַפּסען און פון ערשטקלאַסיגע מאַרקען.

דעליקאַטעסען פון בעסטער קוואַליטעט. — אויף פערלאַנג שיקט די פירמע די בעשטעלונגען אַהיים.

קלאַנג-קינאָ CAPITOL

זאַוואַדזקאַ 16

היינט פּרעזענטירעז מיר!

„פרוי ארכידעא"

(פרויען, וועלכע מוזען ליבען)

די פאַסצינירענדע ערמאָטישע זיטען-דראַמע פון הינטערקוליסען לעבען פון קאַבאַרעט-מעדלעך — א. ג.

רעזשי: E. A. DUPONT

אין די הויפּט-ראָלען: JUNE KNIGHT i NEIL HAMILTON

אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאַבע און אַקטואַליטעטן פון FOX

דער זאַל איז מעכאַניש ווענטילירט.

ברוך-קראַנקע!!!

ערשטע און איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט אין לאָדז. פון דעם אין גאַנץ פּוילן בערימטען ספּעציאַליסט אָרטאָפּעד ד"ר. י. ראַפּאַפּאָרט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאָהר און איז געוואָרען אַנערקענט פון פיל בעוואוסטע פּראָפעסאָרען.

ברוך-לײַדענדע! פערלאָזט ניט די קראַנקהייט, ווייל דער ווינקעל-ברוך ווערט גרויס ווי אַ מענשען-קאָפּ, און עס פאַלט אַרײַן אין דעם בויך און דער קראַנקער איז אין אַ גרויסער סכנה. פון פערהאַלטען זיך די קישקעס קאָן מען ווערען פּראָגנדיק און שטאַרבליך. — ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע גומי-הײַל-באַנדאַזשען פון מײַן אָרטאָפּעד. הײַל-אַנשטאַלט בעזייטיגען אָהן שום אָפּעראַציע, ראַדיקאַל שנעל און זיכער מיט דעם גרעסטען ערפאָלג, די שווערסטע, געפעהרליכסטע און פערעלטערסטע לײַדענדע ברוכען בײַ מענער, פרויען און קינדער. — ספּעציעלע אָרטאָפּעד. הײַל-באַנדאַזשען פאַר צוריקגעקומענע ברוכען נאָך אָפּעראַציעס, אַזוי אויך ספּעציעלע אינדיווידועלע צוגעפּאַסטע אָרטאָפּעד. בויך-באַנדאַזשען בײַם אַראָפּלאָזען זיך פון מאַגען און קישקעס.

פאַר קאַליקעס, הויקערס און אַלערהאַנט פעהלער פון גוף!

אין מײַן אָרטאָפּעד. הײַל-אַנשטאַלט ווערען אויסגעצייכענט די הײַלבאַרסטע און פון פיל פּראָפעסאָרען אַנערקענטע מאָדערנע מעטאָד. אָרטאָפּעד. הײַל-גאָרסעטען פאַר פערקרימונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין-שווינדזוכט, ליימונגען, פערקרימטע פיס בײַ קינדער און ערוואַקסענע קינסטליכע הענד (פּראָטעזען) און פיס, ווי אויך די פּראַקטישסטע אָרטאָפּעדישע שפּראַטען פאַר שמערצליכע פּלאַטפיס לויט גיפּס-מאָדעל.

אַלע קראַנקע אין מײַן אָרטאָפּעד. הייל-אַנשטאַלט, ווערען נאָר פון מיר פּערזענליך בעהאַנדעלט.

30 יעהריגע פּראַקטיק, פולע גאַראַנטיע!

ערמעסיגטע פּרייזען! עמפּפאַנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אָוו.

עס ווערען אויך אָנגענומען מיטגלידער פון אובעזפּ. ספּאַל. (קאַסע-כאָריך).

ערשטע און איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט אין לאָדז

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

הערצליכען דאַנק

אויף דעם וועג, נאָך דעם ווי איך בין באמת געראַטעוועט און בעפרייט געוואָרען פון לאַנגיעהריגער זעהר שווערע ברוך-לײַדען און גרויסע שמערצען, פיהל איך מיך פערפליכטעט מיט פיל פרייד אויסצודריקען מײַן הײַסען דאַנק דעם באמת וואונדערבאַרען און איינציגען ספּעציאַליסט פאַר ברוך-קראַנקהייטען ה' דיר. י. ראַפּאַפּאָרט, לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10, און איך ערקלער עפענטליך, אַז איך בין נאָר אַדאַנק זײַן גרויסע אָרטאָפּעדישע ספּעציאַליטעט ווידער געוואָרען אַ פולשטענדיג געזונדער מענש און בין ווידער פעהיג צו אַלער אַרבייט. נאָר אַדאַנק איהם בין איך בעפרייט געוואָרען פון אַ שווערע און געפעהרליכע אָפּעראַציע, פאַר וועלכעס איך בלייב איהם אייביג הערצליך דאַנקבאַר.

28/1 1934. (—) ה. גאָלדשמיד, לאָדז, קילינסקיעגאָ 12.

בעקאַנטמאַכונג

עס ווערט בעקאַנט געמאַכט אַז פון 1 ליפּיעץ איז געעפענט געוואָרען ביים פאַראיין מלבוש ערומים שענקעוויטשאַ 3/5 אַ

יורידישע בעראַטונגס-שטעל

וועלכע ערטיילט אומזיסט יורידישע עצות דורך אַ לאַנג-יעהריגען און פּראַקטיצירטן אַדוואָקאַט. אינטערווענירט אויך אין אַדמיניסטראַטיווע און סקאַרבאָווע ענינים. די פערוואַלטונג פון פאַראיין מלבוש ערומים

לעטשניצע

פאַר ווענערישע קראַנקע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1

טעל. 205-38

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוועגד. ווענערישע-קראַנקע, מענערשוואַכע און הויט-קראַנקהייטען, אַנאַליזען פון בלוט און אורין

די פערהיטונגס-סטאַציע

אין טעטיג אַ גאַנצען מעת לעת פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל

אַ בעראַטונג 3 זל.

Dr. med.

Z. DATYNER

אוראָלאָג

ספּעצ. פאַר ניר׳ען, בלאָז און אורין-קראַנקה.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעהמט אָן פון 2-3 און פון 6-8 אָוו.

STARSZY FELCZER

B. JOSKOWICZ

Północna 4, tel. 141-86.

שטעלט טעגליך פּאַהען מיט פרישע קראַוויאַנקע און גיט אויך אַרויס בעשייניגונגען. נעמט אָן פון 8—11 פריה און פון 4—7 נאָכמ.

Dr.

S. Kantor

ספּעציאַליסט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען (סיפיליס און טריפּער), היילט מענער = שוואַכע וואוינט יעצט

Piotrkowska 90, tel. 129-45

נעמט אָן פון 8-2 נאָכמ. און פון 4-9 אָוו., זונטאָג און יום-טוב פון 8-2 נאָכמ. פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזען.

פּאָהרען אויף אַ ראָווער

קען מען זיך אויסלערנען אויף אַלערלייי ערשטקלאַסיגע ראָווערען

נאָר אויפ׳ן ציקלאָדראָם

11-טער ליסטאָפּאַדאַ 16

אויך ווערען דאָרט אויסגעבאָרגט ראָווערען.

די שענסטע דרוק-אַרבייטען ווערען אויסגעפיהרט אין דער דרוקעריי

בראַמבערג און בוים

פּילסודסקיעגאָ 55 (פראָנט)

ווי צ.ב.א. רעכנונגען, בריפּבויגען, קאָנטאָריושען, שטרימפּף-באַנדעראָלען, עטיקעטען, חתונה-קאַרטען, וויזיט-קאַרטען, א.א. פינקטליך און מעליד אויסגעפיהרט.

Dr. med. Niewiażski

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע

אנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו. זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 פאַרמיטאָג. בעזונדערער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען.

Poradnia WENEROLOGICZNA

הויט און ווענערישע קראַנקהייטען

איז געוואָרען איבערטראָגען אויף 2 זשעלאַזנאַ 2 (פּיעטריקאָווער 47)

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוועגד, זונטאָג און הגאות פון 9-2 מיטאָג.

אַ וויזיט 3 זל.

פון 11-1 מיטאָג און פון 3-4 נאָכמ. נעמט אָן אַ פרוי-דאָקטאָר.

Dr. I. Silberstom

האָט זיך איבערגעצויגען אויף קילינסקיעגאָ 127

הויט-, ווענערישע און אורין-געשלעכטס-קראַנקה. דאָס בעזייטיגען פון מיאוסע האָר, קאָרין-לאַטעס. נעהמט אָן פון 4—8 אָוועגד.

Dr. med.

Oł. ZADZIEWICZ

ספּעציאַל-ארצט פאַר האַלז, נאָז, אויערען און קעהל-קאָפּף-קראַנקה.

Piotrkowska 164

tel. 125-26.

נעהמט אָן פון 4 ביז 8 אָוועגד.

Dr. med.

Ign. MARGOLIS

OKULISTA

פערריזט. פון 1-טען אויגוסט ווערט דער קאַבינעט איבערגעטראָגען אויף פּיעטריקאָווער 113, טעל. 165-17

עמפּפאַנגס-שעהן פון 1—2 און פון 5—7 אָוו.

סענסאַציע אויפ׳ן ביכער-מאַרק!

די טעג איז ערשינען דאָס בוך

„פאַלשע חרפה"

ד"ר מעד. ה. רוזשאַנער.

וואָס יעדער דערוואַקסענער דאַרף וויסען וועגען ווענערישע קראַנקהייטען

צו בעקומען ביי אַלע צייטונגס-פערקויפער.

פּרייז 2 זלאָטים.

שייטלען

צו בעקומען

קערש, סקווערא 15

ל עכער אויף דער מאַשין

ווערען אָנגענומען אויסצונייען ביי

ג. נאָרדמאַן, שרודמיעסקאַ 8

קליינע אַנאָנסען

1 זלאָטי אַנ׳אַנאָנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

פּרייזע פּאָסטענס

עס ווערען געזוכט פון באַלד נייאַרינס אויף העמדער. בערעק יאָסעלעוויטש 16, וו. 33. 2815

עס ווערט געזוכט אַ קריטיטשאַרקאַ צו גאַרדינען, שטענדיגע אַרבייט. זגיערסקאַ 36, פראָנט, 1. שטאַק גאָלדוואַג.

ראַקאַלען

אַ פראָנט=וואוינונג פון 4 צימער, ווי אויך אַ 3 און 2 צימער-וואוינונג אין דער אָמיצינע צו פערדינגען פּאָלודניאָווע 28.

אַ צימער מיט אַ בעזונדערן איינגאַנג פון די טרעפּען אָפּצוגעבען. זאַוואַדזקאַ 14, וו. 2. 2824

פערשידענעס

זומער-קאָלאָניע פאַר קינדער און שול-יוגענד אין לוטאָמיערסק, זשעלאַזנאַ 11 2.50 זל. טעגליך. אינפאָרמאַציעס: לאָדז, ציגעל-גאַס 42, טעל. 133-44.

צו די ה"ה גנבים! דאָנערשטאָג האָט מען מיר אין טראַמוואַי נומער 8 אַרויסגעגנב׳עט אַ פּאָרטפעל מיט געלד, וועקסלען און אַ פּאַס אויפ׳ן נאָמען פון ל. ראַפּאַפּאָרט, אַל. 1. מאַי 9, וואהנ. 6. אָפּצוגעבען די דאָקומענטען געגען בעלוינונג אויפ׳ן אָנגעוויזענעם אַדרעס.

איך רוף אָפּ די בעליידיגונג, וועלכע איך האָב אַרויסגעזאָגט דעם 7 מאַי ה.י. אויף ה׳ לייבוש לענגאַ איך בעט איהם איבער פאַר דער פערשאַפטע עוולה. יוזעף קאָפּעק.

ל עכער און געוואַלדריסען אין דאַמען- און אין הערן-גאַרדעראָבען ווערען קינסטליך פערשטאָפּט, נישט צו דערקענען, צו זעהר ביליגע פּרייזען. נאַד-לודקאַ 12, אין נייעם הויז, אין דער קונסט-שטאָפּעריי

איבערצוגעבען אַ גוט-איינגעפיהרטען ברעטער-סקלאַד אין אַ גוטען פונקט. צו ערפאַהרען בושעזשינער 40, ביי קאַלמאַן. 2818

ס׳איז דאָ צו פערקויפען אַ געמעבעלטע אָפּציגע 4 צימער און קיך, צווייטע פּלעצער, אַ וועלדעל. זיגמאַנד-גאַס 18, נעבען שפּיטאָל קאָכאַנובקאַ. 2112

Zagubiona została książeczka Oszczędnościowa P.K.O. Łódź, świadectwo tożsamości oba na imię Jakób Eljasz Judenherc, oraz weksel na Zł. 100.— pł. 10/8 w Łodzi, wystawca I. Garncarski, wraz z gotówkę, którą proszę sobie zatrzymać, a dowody powyższe zwrócić Piotrkowska 41, m. 34, Judenherc. Weksel unieważniam. 2820

MOTORY

elektr.

OKAZYJNE używane i nowe po cenach najniższych. — Przełączniki gwiazda - trójkąt i rozruszniki własnego wyrobu.

Warsztaty reperacyjne, przewijanie maszyn. Instalacje elektr.

Inż. J. REICHER i S-ka, Łódź

Południowa 28. Tel. 21-000

צו פערקויפען 10/40 וואַלטער׳ס שטריק-מאַשין אין גוטען צושטאַנד מיט אַ טיש. פאַמאַרסקאַ 26, אייקע. 2825

קיין ארץ-ישראל פאָהרען אינפאָרמאַציעס: א חוץ שבת „Turystyka" Śródmiejska 31 m. 4 front 2 p. od 2–4 pp. Na odpowiedź z prowincji załączyć znaczek. tel. 123-91

וויכטיג פאַר שפּולערס און שטריקערס! ביי מיר בעקומט מען פערפין-אַפּפּאַראַטען גראַסערס צו ביליגע פּרייזען. צאַללע, פּל. קאָשטשעלנאַ 5. 2777

בוכהאַלטער און רוטינירטער ביזנעסמאַן מיט לאַנגיעהריגער פּראַקטיק האָט נאָך אייניגע פרייע שטונדען. פאַר קנערקענען די ביכער גאַראַנטיר איך מיט קוויציע, פּרייזען מעסיגע.

Leon Krell, Piotrkowska 86, m. 3.

אַנאָנסען-פּרייז פאַר אַ מילימעטער-שורה

פאַר׳ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער וויטע שפּאַלטען

אין טעקסט—40 - - - - - 60- - - - 4

נאָכ׳ן טעקסט—12 - - - - - 18- - - -

איבער דער שטאָדט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט

גמקרעלונגען—20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט שפּאַלטען) קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.

אַבאָנעמענטס-פּרייז: אין לאָדז - 4 זלאָטעס אַ חודש מיט צושטעלען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ - 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אַמעריקאַ-1 דאָל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס

פאַר׳ן אינהאַלט און טעקסט פון די אַנאָנסען איז די פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך. די אדמיניסטראַציע איז אָפען טעגליך אין ביינאַכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 81.